

Ottar

Næstkommanderende i bygdens hird. Bodulfs bror. Kok og sårmand.

En lavstammet mand først i trediveerne. Skarpe, lyse øjne, lyst hår i en kort fletning, tjavset kindskæg, der breder sig vildt over hans kinder. Korte arme og runde, barkedede næver. Ottar ville have været trind under bedre kår, men nu ligger muskler og sener som forstrukne tove under hans hud. Når han lytter, står han gerne med næverne i siden og venligt rynket pande.

Ottars klæder er jævne, og hvad man ville forvente af én, der har levet en vinter i felten. Tykke kofter i flere lag, tykke støvler, tykke bukser af uld. Men alt er jordslået, snavset, fugtet og mudret. Hans eneste smykke, en tung hammer i gloende kobber, hænger om hans hals.

Væsen

- Eftergivende. Undgår kiv og strid. Måske af angst.
- Godmodig. Godt ord igen. Lang lunte. Godhjertet. Følger trofast Bodulfs bud.
- Pålidelig. Rask, altid klar, stærk, parat.
- Mægler. Altid den, der prøver at stoppe slagsmål og dæmpe gemytterne.
- Forpuppet. Venter på sin tid. Uforløst. Har mere i sig end han tror. Dygtigere, end han tror.

- Flyder med strømmen. Undgår at vælge. Undgår at kunne hænges op på noget, at krænke nogen.

Skæbnetråd

Ottars tråd er spundet af vægelsind, mulighed, og andres vilje.

Ottar blev tidligt sat i værk som Bodulfs trofaste mand og støtte bag stalden på deres fælles barndomsgård. Bodulf skulle være konge, lod han melde. Og da de blev voksne, og Bodulf drog væk for at give plads på gården til en ældre bror, fulgte Ottar med, som han altid havde gjort.

De søgte tjeneste i Svartils hal, egnens kongsgård, for Bodulf ville være våbenfør mand. Så det blev Ottar også. Og da Bodulf kunne træde frem som leder af Svartils hird, lod Ottar sig trække frem som hans trofaste højrehånd.

Ottar er ikke rigtigt vokset op til noget endnu. Han er den godmodige, den trofaste, vandbæreren. Han, der altid står i skyggen, som ikke viser nogen drift mod noget andet end den svalende ligevægt og roen. Den evige fredsmægler. Den, der blandede sig i slagsmålene mellem de andre unger, den der gik i rette med hirdsmændene, når sindene kogte over.

Han er valen og lunken. Altid i tvivl om sine valg. Er det godt, er det skidt, bør han blande sig. Han får sjældent taget en beslutning, for venter han længe nok, gør Bodulf det for ham.

Men han er også den, man instinktivt stoler

på. Ham, der går for altid at være ærlig - selvom han sjældent siger sin ærlige mening. Ham, der altid er klar med en hjælpende hånd.

Ottar har muligheden for at brænde igennem og blive noget stort. Eller forblive i skyggen resten af sit liv. Han kender ikke sig selv. Han går for at være stærk. For at være lovende. For at være en god mand. Han ved ikke selv, om han er nogen af delene.

Fjenden

Blandt bygdens folk går historien, at fjendens tilstedeværelse er en gammel ting, at den altid har plaget området. Den holder til i skovene, hvor den sover i jorden og drømmer om mænds død. Hvad der vækker den, ved man ikke, men når den kommer ud fra skoven, bringer den drab, sorg og død med sig. Kommer anstigende som til fest hos folk for at voldtage, myrde, sønderflå og forgifte alt omkring sig. Og ingen mand kan stå imod den.

Fjendens egentlige væsen er ukendt. Den viser sig som mænd med tunge koffer, dybe hætter og brede støvler, hvis ansigter ligger sært i skygge hvor de end vender sig. Deres våben skinner mærkeligt mat og fedtet i lys, hvis det er tilstede, og det siges at de stinker af gammelt blod, og af jord.

Dens leder går under navnet Brennu-Grettir. Det siges at han var en stor konge i hine tider, der efter sin død gik igen. Man åbnede hans høj og brændte både den og hans lig, og siden da har fjenden været på egnen.

Når fjenden kommer, sender man bud efter hjælp. Rygtet om fjendens vildskab trækker store mænd til, men kun for at blive dræbt.

Man ved ikke, hvad der kan standse fjenden, men det siges at når den er mæt af mord og gråd, søger den tilbage i skoven for at sove igen.

For seks vintre siden kom den så, fjenden, for første gang i Ottars liv. Stod en nat i Svartils hal som en gruppe af tunge, mørke mænd med dragne sværd. Kampen var kort, blodig og forfærdentlig, og Svartil Konge blev dræbt sammen med mange gode mænd.

Og Ottar søgte kampen i en blanding af rædsel og sær ophidselse, men da fjenden leende forlod Svartils hal uden at efterlade sig nogen døde, var Ottars sværd så rent som da kampen begyndte. Ingen ville møde ham. Ottar var forvirret, men holdt det for sig selv, angst for at ligne en kujon eller det, der var værre.

Orm og hans folk

Denne gang da buddet gik ud, trækker det Ormr og hans folk til.

De kommer ridende til bygden sydfra tæt på midvinter, en fremmed række af folk med tunge rustninger, dyre klæder og godt brugte våben. Slår sig ned på bænkene, kræver deres ret. Ottar har aldrig set noget lignende.

Men Rannveig, Svartils unge enke, lader som ingenting, mens hendes kvinder bærer frem og tænder op til fest. Hun lytter høvisk til deres skryden og brovten, mens de drikker hendes mjød. Lader dem få hendes eget leje.

Næste dag tager Ormr mod Rannveigs guld, og aflægger dyre eder på sin hirds vegne. De har hørt om Brennu-Grettir, og er kommet for

at stoppe hans færden. Det er første gang i mands minde, at nogen er gået mod fjenden. Der er mange bekymrede miner i krogene. Ifald de fejler, hvem betaler så prisen efter dem?

Natten efter venter de i hallen, til fjenden dukker op som skygger i natten. Mange dør den nat. Men Ormr finder Grettir, og brydes med ham, indtil uhyret må bøje sig. Og med et mægtigt brøl rykker Ormr hans hoved af. Alle i bygden er målløse, Ottar ikke mindst. Man har levet med fjendens tilstedeværelse så længe nogen kan huske. Men Ormr dræbte Grettir. Dræbte ham. Standsede hans hærgen.

Da bygden trættes af sine gæster, er foråret mildt og vejene er åbne. Men Ormr bliver i Svartils hal. Holder sig til Rannveig. De ler og hvisker, snakker lavt nætterne igennem. Ingen ved om hvad. Bygdens venlige blikke falmer. Man ser gerne en bersærkers ryg, når hans opgave er løst. Og en mindre frimodig enkedronning. Bodulf raser til Ottar, anklager Ormr for at rane det, der er hans. med vilje. For at udæske ham. Ottar nikker og lytter, siger intet der kan ophidse Bodulf yderligere.

Så vender drabene og de natlige rædsler tilbage. Ødegårde angribes. Måske er det dét, Ormr har ventet på, for månen efter drager bersærkerne nordpå for at jage fjenden. Men et par måneder efter kommer der bud tilbage, at de sidder fast i en lysning et sted deroppe. At det vil tage sin tid at fuldføre eden.

Og tiden går, og budet som bringer forsyninger til lejren deroppe, har kun dårlige nyheder med tilbage. Bersærkerne dør, og der er ikke ét lig fra fjenden at vise frem. Ottar begynder at tvivle. Hvad foregår der oppe i den lysning? Hvordan kan tretten bersærkere

lade sig standse? Hvordan kan Grettirs banemand være i vanskeligheder?

Tre vintre går. Rannveigs tålmod svinder for hver forår der kommer, og intet fjendelig er sendt til bygden som bevis. Strømmene af mad tørrer ind til de mest nødvendige forsyninger. Buddet får besked på at lyve, at sige at bygden har mistet forrådslagre i oversvømmelser.

Da den fjerde vinter begynder, og der stadig ikke kommer fjendehoveder tilbage med budet, får Rannveig nok. Hun sender sin hird derop, med besked på at gøre det klart for Ormr, hvorfor de er der. At han nok kan trænge til en hjælpende hånd, trods sin storhed og sit rygte.

Forstærkninger til lysningen

Ottar drager afsted med sin bror og bygdens hird. Angsten for hvad der plager lysningen, gnaver i ham. Mange historier går der om fjender, der dræber i mørke eller i søvnen. At galskaben er løs deroppe. At soten har ædt alle. At jorden flyder med døde mænd.

Det er anderledes end han troede, da de kommer frem. Lysningen er et mudderhul, beboet af de forhutlede rester af bersærkerhirden. Og Ormr er rasende. Bygdens hird er hverken velkommen eller til nogen nytte. Det synes Ottar, at Ormr's blik på Bodulf er sært og stift, som tænkte han sig at angribe. Men Bodulf står fast. Bygdens hird bliver. Det er dronningens vilje.

Kort tid efter rider Bjarke, Atle og en tredjemand på Ormr's bud ned mod bygden, *"... for at overbringe dronning Rannveig Ormr's*

hilsen og hyldest", som de siger. Bodulf er bleg af raseri og har hverken rist eller ro indtil de vender tilbage. Ottar kan gætte kilden til hans oprørte sind, men næste måneds budbringer kan berette, at bersærkerne nok havde ført sig frem og kæftet op, men ikke lagt en finger på nogen.

Og stadig bliver hirden i lysningen. Og den nat kommer, hvor fjenden vender sig fra bersærkerne mod bygdens hird. De mister to mænd under første angreb, tre på det næste. Over månerne skærer fjenden mænd af deres hird, indtil der kun er syv tilbage, foruden Ottar og Bodulf.

Da Ottar begynder at tale om at sende bud til Rannveig for at forklare hvordan det står til, nægter Bodulf. Han vil ikke længere tilbage. Hans tanke har bidt sig fast i Ormr's hån som en gal hund, og vil ikke slippe. Ottar ved ikke hvad han skal stille op.

Nøglescene

En kølig morgen, hvor regnen falder støt fra en blygrå himmel, opsøger Bodulf Ottar, og slår sig ned på kævlen ved siden af ham. Ottar passer bålene, skutter sig under det voksede uldklæde. Det holder ikke meget ude.

Bodulf sidder længe i tavshed. Stirrer ind i gløderne, der kæmper mod dråberne fra den udspændte hørdug over dem. Snøfter, snyder næsen, spytter så langt og tungt i jorden foran sig. Ottar ved det, allerede før han har sagt noget.

Hvad der er mellem ham og Atle? Bodulfs stemme er rolig, som den kun er, når han er vred. Ottar trækker på skulderen, stikker til gløderne med spidsen af sin pind. Vil ikke se

op. Vil ikke give næring til sammenstødet. Der er ikke noget, ville han mene.

Men Bodulf giver ikke op. *"Du skal ikke lyve for mig. Jeg har hørt jer. Jeg ved, hvad han har tilbudt dig."* Så er det dét. Øjeblikket, som Ottar har frygtet, er kommet. Han har sjældent held til at holde noget fra Ottars øren.

Men han lyver ikke, bedyrer han. Han fortæller om Atles tilbud, at han kunne komme med, når hirden drog videre. At han sagde nej. Bodulf følger hans ord med smalle øjne. *"Du lyver,"* siger han så igen, da Ottar løber tør for ord. *"Du har tænkt over det. Jeg kan se det i dine øjne, Ottar."*

Og det er rigtigt. Tanken har fulgt Ottar siden snakken med Atle, mens de trænede. Det var dér, at udlængslen begyndte at spire. Han kunne rejse med dem, gøre sig nyttig undervejs. Se, hvad der ligger syd og østpå fra bygden. Måske endda vinde sig rigdom i en fremmed hirds tjeneste.

Der går et ryk igennem hans hoved, da Bodulfs baghånd rammer ham på siden af ansigtet i et svidende slag. Ottar dukker sig på samme måde, som da han var en lille knægt, og Bodulf brugte sin størrelse og styrke til at få ham til at makke ret. *"Du tager ikke med dem!"* hvæser han, og Ottar kan se hadet i hans ansigt. *"Hvis du tager med dem, er du ikke længere af mit blod! Lyt til mine ord! Lad den tanke falde, broder. Lad den gå væk."*

Ottar sidder længe efter at Bodulf har ladet ham alene med regnen og de hvæsende gløder. Han pirker forsigtigt til ilden, prøver at pakke kullene sammen. Bodulfs hånd gløder stadig på den nederste del af hans kind. Hans mund arbejder, som om den prøver at suge

noget ud af sig selv.

Han er vred. For første gang i mange år er han vred, på Bodulf. Og det gør ham bange. Bodulf ved bedst. Han har det lange blik. Han kerer sig om helheden, i stedet for blot sit eget. Ottar skubber vreden dybt ned. Prøver at gå hen over, at slippe den. Men den bliver der. Og morgenen efter er han stadig vred. en gloende, langsom, tung vrede i bunden af hans bug. Ottar ved ikke, hvad han skal gøre af den.

Situationen

Ottar er bange. Han har været bange, siden han red gennem skoven, og kunne høre dem derinde mellem stammerne; lave, glidende lyde under hestenes prusten og sadlernes knirken. Han kender fjendens ry. Han er vokset op med historier om prisen på at blande sig i deres vilje. Og nu er han her, på deres land.

Men Ottar gemmer sin frygt vel. Han lærer sig at leve med den. Glemmer, hvordan det er at være uden frygt. Den bliver hans følgesvend, hans fælle, hans trofaste vagthund.

At blive her, at søge fjenden, er vanvid. Den er trolddom. Ingen man kan stå imod den. Det står Ottar ganske klart, at hvert af dens træk har været en advarsel. Man kan ikke kæmpe mod fjenden. Man kan kun leve med dens tilstedeværelse. Betale dens pris.

Og så alligevel. Ormr rev Brennu-Grettirs hals over i to så let som ingenting. Smed hans hoved på gulvet, så alle kunne fornøje sig med det. Men hvorfor har han siddet i muddret i tre vintre, hvis hans magt er så stor?

Bodulfs stædighed har kostet mange fra hirden livet. Men Ottar holder mund, og lader sin bror handle som han vil.

Nogle nætter, når han vogter bålene og stirrer ud i mørket, forlader angsten ham kortvarigt. Han føler sig levende, mere fyldt af kraft end nogensinde. Mærker den varme, brændende tyngde af sin vilje til at overleve. Det fylder ham med noget, han endnu ikke kan sætte ord på. Trækker hans tanker væk fra bygden og de ansigter han kender. Fremkalder sære dufte i hans næsebor.

Hirden

Livet i hirden har været nemt for en der er Bodulfs bror, for han er respekteret og afholdt af sine mænd. Men det ændrede sig, da de havde ligget i lejr i lysningen et stykke tid. Afstanden voksede mellem Bodulf og folkene for hvert lig, de måtte finde i morgengryet. Ottar gør sit for at bygge bro, men den samme vrede der lever i deres øjne, lever i ham selv. Hvorfor skal de være her?

Ottar er hirdens hjerte. Dens kok og sårmand. Ham, man går til, hvis man bærer på tunge ord, der ikke tåler dagens lys. Han passer bålene, han vogter lejren.

Han er også ferm med økse og skjold, med bue, og med langspyd. Han kan lide træningen, men er altid kold af frygt før en kamp. Har set et par kampe for nogle år siden, hvor vikinger lagde til ved stranden og forsøgte sig, og ved, hvad man kan vente sig - og hvordan det er at blive ramt. Har endnu ikke været i en ærlig kamp i lysningen, men har jaget mange skygger.

Ottar om de andre

Bersærkerne

Bersærkerne er alt det, som Ottar ikke er. Og som hirden og bygden ikke er. De bærer en stank af fremmedhed og andre vidder med sig. De taler, som mænd der har set mangt og meget. De bærer tunge ringe af guld, dyre klæder, dyre våben. De tager alt for givet på en måde, der aldrig er faldet Ottar ind. De kalder på noget i ham.

Men de lugter også af mord. Af hensynsløshed. Af det, de har gjort, og ikke taler om. Ottar aner, at de ikke ville kvie sig det mindste ved at hugge ham ned, hvis det var nødvendigt. Eller betalingen var den rette. Han aner, at der var en grund til at bygdens folk gerne så deres ryg, da Brennu-Grettir var brændt og festerne overstået. De hører ikke hjemme. De bringer ikke nogen fred.

Bodulf

Ottars ældre bror. Leder af bygdens hird.

Bodulf har altid haft ret. Han har altid været den største, den ældste, den der skulle bestemme. Ottar følger ham, men ikke uden at måtte bide vrede i sig. Han har ændret sig ganske umærkeligt siden bersærkerne kom til Svartils hal.

Bodulf lægger an til at blive Rannveigs mand engang, når det passer sig. Alle og enhver ved at de delte leje, indtil bersærkerne kom. Så røg Bodulf ud i kulden. Ottar er ikke sikker på det er tabet af ære, at hans planer bliver krydset eller at det er Ormr's skyld, der vækker mest raseri i Bodulf.

Ormr

Bersærkernes leder.

En morder, en ransmand, en helt og en frygtindgydende kriger, hvis ry nåede Svartils hal længe før han red ind på gårdspladsen med sine folk.

Ormr er ikke som noget Ottar nogensinde har set. Han rager ud af verden, ud over alt, hvad der udgør Ottars verden. Han er ikke god, men heller ikke ond. Han er ikke ven, men heller ikke fjende. Han er ikke en mand, man kan nærme sig. Ottar holder en respektfuld afstand. men følger Ormr's gøremål med interesse.

At se ham træne, er at se døden træde frem i kødet. Ottar har aldrig villet træne med ham, ej heller har Ormr tilbudt det.

Atle

Ung bersærker. En koldhøgen kamphane. Ottars ven.

Venskabet med Atle slog rod allerede da kampen mod Grettir var ovre, og bersærkerne overvintrede i Svartils hal. Ottar er tiltrukket af Atles væsen og viljestyrke, og Atle har fundet et villigt og tålmodigt øre. Det er ikke et venskab der ses på med velvilje fra nogen af parterne i lysningen.

Atles tilbud om at følge med bersærkerne når de drager videre, er både en trussel og en åbning. Ormr har behandlet bygdens hirden som skidt. Ottar er klemmt inde mellem venskabet med Atle og troskaben mod Bodulf og sin hird. Der ses skævt til at han omgås

bersærkerne.

Måske er Ottar heller ikke længere sikker på, at nogen drager videre fra lysningen.

Bjarke

Den erfarne bersærker, Ormr's højre hånd.

En mut mand, der ofte holder mere end godt er for sig selv. Ottar kender hans slags. Deres øjne er skarpe og de husker længe, men ingen giver det opmærksomhed før det er for sent.

Hvis Bjarke kom alene til Svartils hal, ville Ottar vise ham den plads hvorfra det ville være nemmest at overmande ham, og ville holde et skarpt øje med ham, uden rigtigt at kunne sætte en finger på hvorfor. Der er noget ved ham.

Bjarke og Ormr har ikke talt til hinanden i to dage. Ingen vil eller tør blande sig i det, end ikke Atle.

Anslag

Ottar vågner ved lyden af vrede stemmer, sætter sig tungt op, fumler ved soveskindene med valne fingre. Hans lemmer er tunge og uden kraft, som om han havde kæmpet natten igennem, og hans kofte er kold og gennemblødt af sved.

Først tror han, at der er opstået et slagsmål hirden imellem igen. To skikkelser står ansigt til ansigt et stykke væk, og resten af hirden hænger ved i en usikker halvkreds omkring dem. Men noget er galt. Ottar kniber øjnene sammen. Det er Bodulf og Ormr, og begge har hænderne på deres sværdfæster. Og nogle få

skridt til højre for dem ligger en blodig bylt i regnen, tæt ved det slukkede bål.

Ottar forstår intet. Hallfred passede bålene. De skal ikke være slukkede. Det trækker fjenden til. Han kommer på benene, stolprer hen imod mændene. Hans øjne flakker over Ormr's soveskind og hans leje. Mudderet er glinsende og mæt af blod omkring det. Hvad foregår der? Hvem er død?

Før han ved af det, står han bag Bodulfs skulder. Gør sig bred. Viser, at de hører sammen. Ormr's ansigt er et frygtindgydende syn. Roligt, uden synderligt udtryk, men med kulsorte øjne, der brænder med drab. Hans fingre glider forsigtigt, blidt over skæftet på hans sværd.

Atle kommer til, og Bjarke. Ottar søger Atles øjne, søger at gøre ham klart, at noget er galt. Atles blik øger kun Ottars frygt. Ormr er for rolig. For optaget af Bodulf. Der er noget galt med den måde, han holder sin krop på, den måde han står på. Ottar kan ikke sætte fingeren på det.

"Så hans død betyder intet for dig," spyttede Bodulf. Ormr gør ingen mine til at svare på Bodulfs nid. Men hans kæbemuskler dirrer mere og mere. Ottar tror han ved, hvad det betyder. Hvad der kommer.

Ottars udfordringer

- Skal Ottar tage imod Atles tilbud? Hvad med Bodulf, hvis han gør?
- Bodulfs blodsbror Hallfred er lige død. Ottar sov lige ved siden af. Han forstår først nu hvad der er sket. Hvordan

reagerer han? Får han skylden?

- Ottar har altid skullet støtte sin bror. Bliver han ved med det?
- Er Bodulf blevet gal? Fortjener han sin skæbne?
- Hird eller bersærkere? Hvor ligger Ottars troskab egentlig?
- Ottar forstår folkenes frygt. Hvis de vil gå, skal de have lov til det. Det er ikke ret at holde på dem. Eller er det? Hvis hirden går mod Bodulfs vilje, hvor ligger Ottars tro så?
- Ottar er draget af bersærkernes liv og færd. Men kender han prisen for den? Og vil han betale den?

Bodulf

Leder af bygdens hird. Ottars bror.

En høgeagtig mand sidst i trediveerne. Alt ved Bodulf er skarpt - hans næse, hage, kinder, mund, albuer og blik. Håret er raget af, skægget bærer præg af hine tiders omhyggelige trimning, men er vokset ud i en gedetot.

Bodulfs klæder er dyre, viser hans stand og vigtighed, men kan ikke målet sig med bersærkernes rigdom. Lag af kofter i vekslende tykkelse og længder. Skrappe farver. Tunge støvler med en irriterende revne i hælen. Tung kappe med mange påsyede brikbånd. Vide bukser, der er bunden ind med bånd over støvlerne.

Standen er som man kunne forvente. Alt er jordslået mudret, beskidt, slidt, men ikke helt så slemt som som adnres. Bodulf er god med bennål og tråd, og arbejder tålmodigt.

Væsen

- Ærekær. Ingen skal krænke hans ære. Bange for at miste ansigt. Hævngerrig.
- Sulten efter magt. Magt som kan udøves til det fælles bedste. Magt, fordi det er hans plads.
- Beregnende. Bruger folk. Planer for fremtiden. Bruger Ottar. Bruger hirden. Bruger affæren med Rannveig.
- Inspirerende leder. En man vil følge langt. Kerer sig om folk. Er hård, når

det kræves.

- Modig. Står imod selv en overmagt. Gør som han mener, han bør gøre. Overvinder sin frygt.
- En, der bygger op. En, der bevarer. En, der holder fast.

Skæbnetråd

Bodulfs tråd er spundet af begær, fremdrift og farligt mod.

Da det stod klart, at en ældre bror skulle overtage gården - en mellemstor og ikke særlig rig gård - var Bodulf ikke sen til at hanke op i sin yngre bror og søge lykken ved Svartils hal, egnens kongsgård. Og længe varede det ikke, før han kunne tage pladsen som leder, og sætte sin bror ind som sin højre hånd. Han fik sig en frille, og efter en dødfødt dreng kom en levende pige, som Bodulf knæsatte og navngav. Det var en god begyndelse.

Bodulf har ambitioner. Han vil tage sig en plads i verden. Sidde godt i sadlen. Skabe noget, der kan være hans eftermæle. Men Magterne spinder ham ikke en let tråd.

Fjenden

Blandt bygdens folk går historien, at fjendens tilstedeværelse er en gammel ting, at den altid har plaget området. Den holder til i skovene, hvor den sover i jorden og drømmer om mænds død. Hvad der vækker den ved man ikke, men når den kommer ud fra skoven, bringer den drab, sorg og død med sig.

Kommer anstigende som til fest hos folk for at voldtage, myrde, sønderflå og forgifte alt omkring sig. Og ingen mand kan stå imod den.

Fjendens egentlige væsen er ukendt. Den viser sig som mænd med tunge koffer, dybe hætter og brede støvler, hvis ansigter ligger sært i skygge hvor de end vender sig. Deres våben skinner mærkeligt mat og fedtet i lys, hvis det er tilstede, og det siges at de stinker af gammelt blod, og af jord.

Dens leder går under navnet Brennu-Grettir. Det siges at han var en stor konge i hine tider, der efter sin død gik igen. Man åbnede hans høj og brændte både den og hans lig, og siden da har fjenden været på egnen.

Når fjenden kommer, sender man bud efter hjælp. Rygtet om fjendens vildskab trækker store mænd til, men kun for at blive dræbt. Man ved ikke, hvad der kan standse fjenden, men det siges at når den er mæt af mord og gråd, søger den tilbage i skoven for at sove igen.

Og en nat for seks vintre siden, stod fjenden i Svartils hal. Brede, mørke mænd med dragne sværd og tavse ansigter. Kampen var kort, blodig og forfærdentlig. Svartil blev dræbt sammen med mange gode mænd, og Bodulf kom slemt til skade. Fik sit højre underben delvist knust, så han stadig halter let.

Da Svartil så døde, fik Bodulf den tanke holde sig til. Med tiden ville Svartils enke Rannveig vel se sig om efter en god mand ved sin side, når det passede sig at hun løfter blikket fra sin døde husbonds minde, og Bodulf tænkte sig ikke at være det ringeste valg.

Men hun var langt mere frimodig end han i

sine vildeste tanker havde forestiller sig, og kun en måne efter Svartils gravlægning, kommer han første gang til hendes leje.

Orm og hans folk

Alle håbede at det var en enkelt gang, at det ville standse. Men fjenden vendte tilbage efter flere mænd, og dens komme bragte bersærkere til bygden. Trak Ormr og hans folk til som sultne hunde til en skålfuld velhængt kød.

De kommer ridende sydfra til bygden tæt på midvinter, en ludende række af folk med tunge rustninger, dyre klæder og godt brugte våben. Slår sig ned på bænke i hallen, kræver højlydt det ene og det andet. Fører sig frem, som var de bænket som stormænd i egen hal. Men Rannveig lader som ingenting, mens hendes kvinder bærer frem og tænder op til fest. Lytter høvisk til deres skryden og brovten, mens de drikker hendes mjød. Lader dem få hendes eget leje. Bodulf hader dem allerede den første aften.

Næste dag tager Ormr mod Rannveigs guld, og aflægger dyre eder på sin hirds vegne. De har hørt om Brennu-Grettir, og er kommet for at stoppe hans færden. Bodulf ler for sig selv. Han halter på andet år. Ved, at han kæmpede godt. Men fjenden er ikke mænd. Og dér står de. Stinkende mænd med hø i håret og rusen stadig i øjne og bevægelser. Den sagnomspundne hirds tretten mænd.

Den næste nat venter bersærkerne i hallen, til fjenden dukker op som skygger i natten. Mange fra bygden dør den nat. Men Ormr finder Grettir, og brydes med ham, indtil uhyret må bøje sig. Og med et mægtigt brøl rykker Ormr hans hoved af. Alle i bygden er

målløse. Bodulf ved ikke, hvad han skal sige. Er Ormr en mand? Eller uhyre selv?

Da bygden trættes af sine gæster, er foråret mildt og vejene er åbne. Men Ormr bliver i Svartils hal. Holder sig til hans unge enke Rannveig. De ler og hvisker, snakker lavt nætterne igennem. Ingen ved om hvad. Bygdens venlige blikke falmer. Man ser gerne en bersærkers ryg, når hans opgave er løst. Og en mindre frimodig dronning. Bodulf ædes op af had og vrede. Gør gode miner til slet spil, mens han våger som en høg over om Ormr gæster dronningens seng.

Så vender drabene og de natlige rædsler tilbage. Ødegårde angribes. Måske er det dét, Ormr har ventet på, for månen efter drager bersærkerne nordpå for at jage fjenden. Denne gang sværger Ormr dyre eder på at standse uvæsenet en gang for alle. Det er en umulig ed. Fjenden har været i skovene så længe nogen kan huske. Bodulf har høje forhåbninger om, at de ikke vender tilbage.

Men et par måneder efter kommer der bud tilbage, at de sidder fast i en lysning et sted deroppe. At det vil tage sin tid at fuldføre eden. Og tiden går, og budet som bringer forsyninger til lejren deroppe, har kun dårlige nyheder med tilbage. Bersærkerne dør, og der er ikke ét lig fra fjenden at vise frem. Bodulfs lykke synes vendt til det bedre.

Tre vintre går. Rannveigs tålmod svinder for hver forår der kommer, og intet fjendelig er sendt til bygden som bevis. Strømmene af mad tørrer ind til de mest nødvendige forsyninger. Buddet får besked på at lyve, at sige at bygden har mistet forrådslagre i oversvømmelser.

Da den fjerde vinter begynder, og der stadig ikke kommer fjendehoveder tilbage med budet, får Rannveig nok. Hun sender sin hird derop, med besked på at gøre det klart for Ormr, hvorfor de er der. At han nok kan trænge til en hjælpende hånd, trods sin storhed og sit rygte. Bodulf tror ikke sine egen skæbne, men må lyde sin dronnings bud.

Forstærkninger til lysningen

Bodulf drager afsted med bittert hjerte. Og det er som han har ventet, da dronningens hilsen og order overbringes. Ormr er rasende. Hirten er hverken velkommen eller til nogen nytte. Bodulf ser sin død i bersærkerens øjne, indtil hans mænd træder imellem dem. Han er ligeglad. Magterne har leet op i hans åbne ansigt.

Men Ormr er snedig. Kort tid efter rider Bjarke, Atle og en tredjemand på Ormr's bud ned mod bygden, "*... for at overbringe dronning Rannveig Orms hilsen og hyldest*", som de siger.

Bodulfs hjerte er koldt af frygt, indtil de vender tilbage. Hvis de rører hende ... Men næste måneds bud kan berette, at de havde ført sig frem og kæftet op, men ikke lagt en finger på nogen. Ormr's blik fanger Bodulfs den morgen. Han smiler. Ved hvad Bodulf gik igennem. Bodulfs ville ikke have troet det muligt, at hans had kunne forøges. Men han kender værdien af at smile og vente.

Lysningen er en mudret slagteplads. Bygden har fået mange historier om hvad der foregår i den. Bodulfs mænd er forståeligt bange. Og frygten er begrundet. En nat slår fjenden til, og denne gang er målet bygdens hird. Bodulf

mister to mænd under første angreb, tre på det næste. Over månerne skærer fjenden mænd af hans hird, indtil han kun har syv tilbage.

Og stadig vil Rannveig ikke lade ham vende tilbage. Bodulf er holdt op med at ønske det. Han vil ikke forlade stedet, mens Ormr er i live. Koste hvad det vil.

Hirden

Svartils hird bestod af en god håndfuld våbenføre mænd fra omegnen. Det var en stor hird hallens størrelse og svindende rigdom taget i betragtning, og det var en tro flok.

Nu er der syv tilbage. Hirdens vilje er næsten knækket. De sidste overlevende er hverken de bedste, eller de værste. Fjenden har plukket med tilfældig klo. De holdes med nød og næppe i skak af deres hirdseder og Bodulfs vilje og talegaver.

Men de er også mere og mere overbeviste om, at de er oppe mod trolddom og galskab. Mod trolddom hjælper hverken mod eller jern. Galskaben ligger hos Orm. Det er hirdens holdning, at trolddommen har taget hans forstand, og at han bringer den visse død. Man kunne tænke sig, at eder binder mindre i sådanne tilfælde.

Bodulf om de andre

Bersærkerne

Bodulf var fra starten imod bersærkerne. De

optrådte uden respekt og de førte sig frem som stormænd. Strøg Bodulf mod alle de forkerte hår. Indtog hans domæne med største selvfølgelighed.

Det er Bodulfs holdning, at bersærkerne er en flok velklædte ransmænd og mordere, der har kostet bygden mange gode mænd.

Og for at føje spot til skade, har Ormr siden bygdens hird dukkede op i lysningen på Rannveigs bud behandlet Bodulfs mænd som skidt. Og han forstår at gå lige til grænsen, hvor Bodulf må gøre noget, og så trække sig tilbage.

Ormr

Leder af bersærkerne.

Bodulfs øjne hviler tit ved Orms brede guldkæder og armringer. Guld. Bygdens guld. Guld, Ormr fik for sin snilde og kunnen. Hvor er de nu, hans evner? Bygden har ikke fået andet end tab, død og smerte for dem.

Bodulf hader Ormr med hver fiber i sin krop, men Ormr er farlig. Lang mere erfaren, langt stærkere end Bodulf. En kamp ville ikke falde ud til Bodulfs fordel. Bodulf er bange for Ormr, men kan ikke tillade sig at tabe ansigt overfor sin hird eller sin bror.

Ottar

Bodulfs yngre bror og næstkommanderende i bygdens hird.

Bodulf tænker på Ottar som trofast og pålidelig. I virkeligheden mener han "nem" og "føjelig". Og det passer ham fint.

En kølig morgen opsøgte Bodulf Ottar ved bålene. Ville have sig en snak om, hvad hans lillebror og næstkommanderende gik og lavede. Ville høre hvad der var mellem Ottar og Atle? Om Ottar ville tage imod Atles tilbud?

Ottar var vigende. Trak på det. Løj op i Bodulfs åbne ansigt, indtil Bodulf fik nok og stak ham en syngende lussing, som var de stadig drenge.

"Du tager ikke med dem!" Det var det, Bodulf sagde til sin bror. *"Hvis du tager med dem, er du ikke længere af mit blod! Lyt til mine ord! Lad den tanke falde, broder. Lad den falde."* Bodulf har mange gange fortrudt sine ord, men det er for sent at undskylde, Han har ladet det være, som det var, for længe.

Atle

Ung bersærker. En kamphane. En overmodig knægt, der ikke har mødt nogen, der kunne banke frygten ind i hans krop. Endnu.

Atle må være et godt billede på hvordan Ormr må have været som yngre. Han fører sig frem med samme selvfølgelighed. Kræver ind. Snakker store ord om sin skæbne og hvad der vil komme.

Og han går og stikker blå i Ottars øjne. De kalder det et venskab, men Bodulf er ganske sikker på at det er ikke hvad Atle har tankerne .Han vil have Ottar med. Få ham optaget i hirden. Få ham dræbt. Tage ham væk fra bygden og Bodulf. Det er dét, der er Atles plan. Ramme Bodulf. Måske er Orms hånd endda at finde i det.

Bjarke

Erfaren bersærker og Ormr's højre hånd.

Bjarke er Ormr's mest betroede mand, og også en tavs mand med øjne, der ser for meget. Han vandrer omkring i mudderet med lange blikke og atgeiren (kort spyd) dinglende løst mod låret. Eller man ser til siden, og opdager at han længe har siddet i tavshed i nærheden og stirret.

Bodulf har haft så lidt at skaffe med ham som muligt. Han er ganske sikker på at Bjarke er øjne og ører for Ormr, og at det kan betale sig at holde et vågent øje med ham.

I nogle dage har der været uvant tavshed mellem Bjarke og Ormr. De undgår hinanden. Hilser ikke. Ser ikke op. Ingen synes at vide hvorfor.

Anslag

Bodulf drømmer. Han er tilbage i Svartils hal, tilbage den aften, hvor Ormr og hans mordere tog rigeligt for sig af Rannveigs gæstfrihed. Han står i døren ind til soverummene, læner sig tungt mod karmen for at aflaste sit sårede ben. Det dunker tungt, har stadig ikke givet slip på tanken om betændelsen.

Men Bodulf er ligeglad. Hans øjne brænder gennem rummet, mod Ormr, der ligger henslængt i høvdingesædet selv. Svartils sæde. Bodulfs sæde. Rannveig sidder ved Ormr's side, rækker ham skålene med de bedste bidder, holder hans horn fyldt. Hun smiler. Ler af hans høje, drukne ord. Stryger ham en enkelt gang fjerlet over håndledet. Bodulfs håndflader er ømme og sviende, hvor

hans negle borer sig ind i kødet. Hvor vover de. Hvor vover han.

Ormr drejer pludselig hovedet og stirrer tværs gennem hallens røg og os, som han gjorde den aften. Bodulf kan se smilet, der spiller om hans læber. Kan føle foragten selv på afstand. Smilet følger ham ud i den kølende nattevind, da Bodulf rasende stolprer derud. Han må væk. Forbander sit ben for dets halten. For at give Ormr noget som helst at hvile sit smil på.

Nattevinden er mere kølig end han tror. Han svajer tungt, kører en hånd over panden. Er mere fuld, end han selv troede. En hånd slår ned på hans skulder, i en sær efterligning af et kammeratligt klap. Bodulf trækker sig instinktivt væk, fortryder i samme øjeblik. Ormr's ansigt lyser i skæret fra ildstederne indenfor.

"Jeg skal sige dig en ting ..... Bodulf? Bodulf. " Ormr's stemme er langsom, drukken, men ikke helt langsom nok. Bodulf rynker panden, træder endnu et skridt væk, er tvunget til at støtte på sit dårlige ben. Ormr følger efter, let svajende. Han lægger igen en tung hånd på Bodulfs skulder. Lægger mere vægt på benet. Noget spiller i hans øjne.

"Bodulf, du skal ikke være bange. Når vi er væk.... så er det dig, der ligger mellem hendes skind igen. ... " Hans mæle er tykt af drukkenskab og ordene svære at forstå. Det tager Bodulf et par hjerteslag at forstå, hvad manden siger. *"Jeg er en mand, Bodulf ... Du .. du er det, der bliver tilbage, når jeg er draget videre. "*

Ormr brøler af latter ind i hans ansigt. Klapper ham igen tungt på skulderen inden han drejer om og vælter ind i ind i hallen igen. Ser aldrig

Bodulf, der i én bevægelse trækker kniven fra sit bælte og slår vildt ud efter ham. Ormr's ryg er akkurat ude af rækkevidde. Først da husker han reglen om gæstfrihed. Og forstår omfanget af Ormr's magt.

Ormr's latter er stadig i hans øren, da Bodulf bliver vækket af en hirdsmand. Han skal komme straks. Nogen er død. Bodulf er på benene, før han kan tænke, lader sig lede over til den blodige bylt i mudderet. Føler angsten tungt i maven. Så skete det. Fjenden har taget endnu en mand.

Men denne gang er det Hallfreds blege ansigt, der vendes op imod ham. Hans blodsbror. Og da han ser sig om, falder blikket på Ormr og hans leje i nærheden. Mudderet omkring det er sort af blod. Hvis blod?

Det næste sker hurtigt. Bodulf lukker afstanden mellem dem med tre, lange spring. Slår ud. Ormr undviger instinktivt, griber Bodulfs arm hårdt. Bodulf vil rykke sig fri, vil dræbe Ormr. En strøm af ord står ud af hans forvredne mund. *"Er det fordi du vil af med hilden? Er det? Lod du fjenden vandre ind i lejren? Gjorde du?"*

Ormr bliver stående, tilsyneladende uden at tage sig af Bodulfs nidord. Lader ham rykke sig fri. Bodulf rykker et par skridt bagud, skræver. Lægger hånden på sit sværdfæste.

Blodet pumper gennem hans krop som en issprungen elv. Det er nu. Han kan ikke, vil ikke standse. Hans blodsbror ligger død i mudderet. Der er nogen bag ham. Ottar. Han kan mærke hilden omkring dem. Kan se Bjarke og Atles ansigter bag Ormr. Er ligeglad.

"Så hans død betyder intet for dig," spytter

han. Ormr rører ikke en muskel, men noget arbejder i hans krop, under hans hud. Som om hans muskler ruller ganske svagt. Luften dirrer af spændingen mellem dem.

Bodulfs udfordringer

- Skal Ormr knækkes? Hvordan? Han er en nidding. En gal hund. Han er ædt af ære. Han har dræbt mange folk fra bygden gennem sit vanvid. For intet. Eller har han?
- Mytteriet lurar blandt mændene. Skal man lade dem gå, og miste ansigt overfor Ormr? Trodse Rannveigs bud? Tvinge dem til at blive? Lokke dem?
- Bodulf har måttet finde sig i en lang række af ydmygelser fra både deres og sin dronnings hånd, og nu vil skæbnen at han venter måne efter måne i en mudret lysning ved siden af den mand, han hader mest. Forbliver han tro, går det måske godt. Bliver han grebet af magtkampen eller hadet. snor tråden sig voldsomt.
- Bodulf har ambitioner om at få foden indenfor i enkedronningens seng. Blive hendes mand, rådgiver, huskarl. Måske endda ægtefælle. Men så skal han overleve lysningen.
- Bodulfs holdninger er at bersærkerne er en samling ransmænd og niddinge. De har suget bygden tom for guld og fået mange gode mænd dræbt. Og ingenting har bygden fået tilbage. Har han ret? Og hvis ja, skal de slippe fra

det?

- Bodulfs bror Hallbfred er lige død. Det er ikke sunket ind hos ham endnu. Hvem får skylden? Hvordan reagerer han?
- Atle har øje på Ottar. Ottar skal ikke trækkes med ned. Eller tages med videre og optages i Ormr's hird. Han skal med hjem. Han skal leve.
- Hvad skal der til, hvis Bodulf skal vende hjem eller lade sine folk gå? Ormr's død? En trussel om mytteri? Ottars død?

Atle

Bersærker.

En ung mand, skægløs og vilter, i sine første to årtier. Stærke underarme, lange hænder. Klare øjne, fast mund. Det lyse hår bundet op i en kort hestehale. Bomstærk.

Atles klæder er beskidte, mudrede og slidte, og ikke af så god kvalitet som han ville have det. Det er længe siden, både de eller han har nydt godt af kvindepænder. Flere lag kofter i tykt uld, smukke men blegede farver. Hans albuer stikker ud af den inderste skjorte. Gode støvler. Mange armbænger af godt sølv om underarmene. En tung kæde af sølv om halsen. Over skuldrene bærer han et skind - tegnet på hvad han er.

Atles skind er sølv, gråt og sort. Han har selv jaget, flået, og garvet det. Det tilhørte lederen af ulveflokk.

Væsen

- Kamphane. Kæk. Altid klar til at forsvare sit og sine. Ingen skal røre hans navn eller hans folk. Ærekær.
- Skæbnebreven. Eftermælet betyder alt. Han har et mål, og alt andet falmer i dets skær. Søger de største udfordringer. Holde sig til. Er overmodig.
- Under pres. Der skal ske noget. Kan ikke vente længe. Rastløs. Handlingens mand. Den vilde knægt.

- Mærket Angsten brænder under det hele. Bange for ikke at nå det, han vil.
- Ærlig. Hjertet på rette sted. Lyver ikke. Siger sin mening.
- Menneskelog. Forstår folk, selvom de ikke er som han selv
- Viljestærk. Næsten umulig at standse, når han har sat sig noget for. Givet tid vil det lykkes.

Skæbnetråd

Atles tråd er spundet af ære, fremdrift og blindhed.

Atle kan ikke finde sig til rette. Han er for vild. Kommer i problemer. Han er stor i munden og fører sig frem. Folk er bange for ham. Der snakkes om at gøre noget ved problemet. Men hans familie er for stor, for rig, for stærk, og beskytter sit sorte får.

Der er mange gårde at søge ly på, mange steder at blive vinteren over, mens forfølgerne må vende hjem med tomme hænder. Atle kan ikke røres, og han ved det. At få hyre på et skib vestover er intet problem. Atle har ophavet, rigdommen og holdningen. Han er en fremragende viking.

Det er mens Atle ligger i viking, at han hører om Orms hird. Krigere, hvis ry strækker sig til hver bygd og kongsgård han gæster. Bersærkere. Troldkvinders, troldes, uhyrers, gengangeres og hæres banemænd. Atle ved fra første øjeblik, at han hører til. At han er en

af dem. At han må opsøge dem, måle sig mod dem.

Og skæbnen vil at han og Ormr mødes på en slagmark et par år efter, på hver sin side. Den tørre, varme duft af jord og græs hænger tungt over marken, mens mænd støder sammen i middagsheden. Atle er døden selv. Han råber, ler, pløjer igennem mænd, men hans øjne søger efter Ormr's fane. Og pludselig står de ansigt til ansigt, Ormr og Atle. Det er nu. Tiden er kommet.

Men Orm har set Atle hundrede gange før. Ung, selvsikker, kæphøj. Han knækker Atle uden at blinke. Træder hen over hans krop uden at se sig tilbage, som var Atle en død hund.

Atle ligger tilbage med blod i munden. Kan ikke føle sin ryg, kan ikke bevæge benene. Måske har Orms økse knust noget. Måske bliver han krøbling. Hans fingre famler efter kniven ved bæltet. Måske er det bedre at gøre en ende på det.

Det er dér han ser hende. Ligvælgeren. En tilhyllet kvinde, der langsomt vandrer blandt de faldne i den flimrende hede. Tilsyneladende på må og få. Her og der stopper hun, knæler ned. Lader sine fingre glide kælent gennem blodigt hår. Kærtegner knuste ben og åbne sår. Hver gang hun knæler, er hun tættere på Atle. Så det er sådan fat. Han giver slip. Opgiver at kæmpe. Venter på at hun skal nå frem.

Længe er der intet. Så fornemmer han hendes nærhed. Kulde skyller igennem hans krop. En lugt af kølig, fed lerjord, som de har derhjemme på hans barndomsgård. Brændt metal, og under det stanken af frisk blod. Hun

står længe ved hans hoved, men knæler ikke ned. Han fryser. Det gør ondt, hans krop ryster. Så er hun væk, og Atle er alene med sine sår.

Panikken flammer gennem hans krop. Hun så ham ikke. Han blev forbigået. Hans navn er ikke stort nok. Han skal dø, og glemmes i De Kolde Haller. Atle stirrer blindt op i den hvidblå sommerhimmel, kæmper for sit liv. Sværger dyre eder. Lover at blote det kæreste han har, hvis bare han må leve. Få mere tid. Så kan han ikke mere.

Da han vågner, er det nat. Duggen har trukket al varme fra hans krop, og sårfeberen har indtaget den. Men han lever. Han kan sætte sig op. Han kan slæbe sig tilbage til lejren som et såret dyr.

Siden da har jagten efter ære drevet Atle, som en klapper driver kronvildt. Når det er tid, og hun igen vandrer blandt de døde, må og skal hans navn være størst. Og når Kræfterne forlanger deres blot, skal de få det.

At være bersærker

Da Atle igen finder Ormr, er det på møddingen bag stalden til en kongsgård. Ormr ligger med banesår og venter, men dø vil han ikke gerne. Atles hjælp har sin pris, og således kommer han med i Ormr's hird.

Indvielsen er hård. Ormr giver ikke ved dørene, men det er Atles stolteste dag, hans første virkelige sejr. Nu er han blandt de bedste, og når han møder hende igen, vil hans navn stråle så klart, at hun må tage ham med. Intet andet betyder noget.

Atle er været en del af den navnkundige hird i et par år nu. Den har været vidt omkring i sin jagt på ære, guld og udfordringer. Turet fra kongsgård til øde kongsgård, fra slag til slag, fra flåde til flåde. Sjældent har den været en velkommen gæst, når først faren er overstået eller opgaven løst. Bersærkere er respekterede, så længe de er i en konges tjeneste. Og frygtede, når de render som herreløse hunde over landet og dræber ven som fjende. De er altid på kanten af udstødelse.

Atle og hans brødre har tjent der hvor æren og rigdommen kom nemmest og størst, og ofte har målet helliget midlet. Somme tider har det været inddrivelse af skatter eller straffeekspeditioner. Somme tider straffeangreb på isolerede gårde. Somme tider at hente en vrangvillig datter hjem. Somme tider som de første i slaget, somme tider som bagholdsmænd. Og somme tider som dem, der havde mod og hjerte til lægge de hvileløse døde til hvile eller vride halsen om på en troldkvinde.

De er Den Gamles folk. Et helligt broderskab. Dødens mænd. Dem, der står uden for alle regler. Dem, der kan overskride alle grænser. Hvad meningmand synes, har ingen betydning. Ransmand eller morder, redningsmand eller helt - de handler som det er deres vilje og skæbne at gøre.

Fjenden

Det er mens de ligger i tidlig vinterlejr østpå, at rygter om Brennu-Grettir når dem. En genganger, der flår folk levende, og som ingen levende mand kan stå imod. Dagen efter er de på vej mod Svartils hal, mange dages ridt mod

nord. Ormr's øjne gløder ved tanken om den kommende kamp.

Ikke alle er lige begejstrede. Nordpå er der ingen penge. Ingen rige småkonger i hvis haller man kan lade sig varte op, og æde sig fed vinteren over. Flere i hirden har svært ved at se fornuften i Ormr's plan, men man holder mund og følger trop.

Der er noget galt hele vejen derop. En dårlig stemning. Ting går galt. Heste brækker benene på lige strækninger. Sværd brækker. De farer vild på nemme stier. Uheldet følger dem som en herreløs køter i skyggerne. De er ikke velkomne nogen steder.

Svartils hal er knap en høvdings hal. En gammel, ludende bygning med afskallet maling og blege gudestøtter ved døren. Bispisningen bærer mere præg af fattigdom end storhed. Svartil er død, taget af fjenden, men hans enkedronning Rannveig fører sig frem, og Ormr lytter villigt. Aflægger ed på alles vegne, at standse fjenden.

De har prøvet det før. Venter i hallen til fjenden dukker op, som skygger i natten. Det er sært tunge mænd i brede kofter, med ansigter lyset ikke vil hvile på. Og Grettir selv, en stor, ludende, grim mand med brændte lemmer og tjavset hår. Hans tænder lyser blegt gennem forrevne kinder.

Mange dør den nat. Men Ormr finder Grettir, og brydes med ham, indtil uhyret må bøje sig og Ormr med et mægtigt brøl rykker hans hoved af. Bygdens folk er målløse. Senere, ved sejrsfesten, nævner nogen drukkent, at Ormr må være mere end en mand. Bersærkerne lader den passere.

Da festerne rinder ud, er foråret mildt og vejene åbne. Men Ormr bliver i Svartils hal. Holder sig til hans unge enke Rannveig. De ler og hviker, snakker lavt nætterne igennem. Ingen ved om hvad. Bygdens venlige blikke falmer. Man ser gerne en bersærkers ryg, når hans opgave er løst. Og en mindre frimodig dronning.

Så vender drabene og de natlige rædsler tilbage. Ødegårde angribes. Måske er det dét, Ormr har ventet på, for månen efter er de på jagt efter fjenden gennem tæt skov og i drivende regn. Ormr har aflagt endnu en ed, at han en gang for alle vil sætte en stopper for uvæsenet. Der er lavmælt knurren blandt hans folk - ét er at tage sig af en genganger. Et andet at give sig i kast med gammel trolddom, der har ligget i jorden længe. Men man følger ham uden tøven.

Men fjenden spiller kispus med dem. Flygter uden at ville give kamp, længere og længere mod nord. Det er tidligt efterår, da de når lysningen første gang. Den ligger bred og åben, med sølverne græs som kvindehår henover tuerne. Ormr forlanger, at de slår lejre for natten. Fuglene er tavse. Eller væk. Senere finder de døde egerne mellem træernes rødder.

Og om natten kommer fjenden endelig. Der er desperate kampe i mørket, forvirring og en rædsel, få har kendt før. I morgenlyset er mange døde. Ormr's ansigt er sort af vrede. Han sværger hævn. Sværger at blive her, til fjenden er udryddet.

Atle er optændt af raseri og kampiver. Hans hænder ryster. Hans krop dirrer. Hans kæber er låst. Det sortner for hans øjne. For første gang kommer den største af bersærkernes galskab til Atle, og den bliver ved gennem

natten. Men fjenden kommer ikke, når man er klar. Den kommer i mørket, når vagtpostens øjne glider i. Når ingen holder øje. Når man har givet op på at vente. Til sidst kollapser Atle i bersærkerens udmattede søvn og ligger som død i dagevis. Da han vågner, er vinterens regn over dem.

Og sådan fortsætter det i tre vintre. Mænd dør. Ikke i åben kamp, men i pludselige overraskelsangreb, snigmord og ulykker. De ryger i huller og flækker benene. De fryser ihjel om natten, selvom bålet brænder så huden syder. De forsvinder i skoven. De findes døde med afrevne lemmer i daggryet. De hænger spiddede fra træer. De bliver kvalt. De bliver ramt af våben bagfra, og sårene kan ikke hele. Fjenden er skygger og rædsel.

Som tiden går, er der flere og flere skænderier. Dårlig stemning. Undertrykt vrede. Bersærkere er bygget til at blive udløst, ikke til at vente. De er første linje, ikke skabt til at krybe sammen i koldt mudder og vente. Alle går alle på nerverne, og disciplinen strammes til det uudholdelige for at undgå interne drab. Men Ormr vil ikke give op.

Og så ankommer bygdens hird. *"Forstærkninger"*, lyder Rannveigs bud. Det er en åben fornærmelse, en påmindelse om Ormr's løfte, og han kan ikke sende dem tilbage. Allerede timen efter, er der skåret dybe kløfter mellem bersærkere og hird i lejren.

Kort tid efter rider Bjarke, Atle og Oddvar så på Ormr's bud til bygden for at sætte sig i respekt. Lade Rannveig vide, hvor stor pris Ormr sætter på hendes hjælp.

Det er håndværk, som både Bjarke og Atle

forstår sig på. At sørge for at virke truende, uden at give nogen anledning til åben strid. Ride rundt foran hallen. At skulle have dronningen i tale, uden egentlig at ville noget. At sørge for at våbnene er ved hånden, og at det kan ses. Bygdens fjendtlige øjne og kolde ansigter rider med dem tilbage i tusmørket. Atle skammer sig mærkværdigt.

Om situationen

De fire vintre i lysningen har taget de fleste af Atles fæller, hans familie. Det ville ikke være så slemt, hvis de var faldet i ærlig kamp. Men de døde i muddret, i en fælde, og ikke på grund af noget, de havde gjort eller ikke gjort. De blev jaget og slagtet, som man jager harer eller uvorne trælle. De døde ikke som mænd.

Atle hader fjenden. Hader den af hele sit unge hjerte. Hader måden, den kæmper på. Hader, måden den dræber på. Hader, at Ormr holder dem her. Hader, at han ikke kan handle, ikke kan bevæge sig. Hader den rå ydmygelse, der møder ham hver morgen. Hadet nærer bersærkerens galskab, og galskaben er svær at styre. Svær at holde fra frænder, hvis den bryder ud.

Han snakker en del. Snakker om, hvad der vil hænde, når de kommer væk fra lysningen. De fede lam, de skal spise. Mjøden, frillerne, de tykke skind. Varme bade. Men det er kun et tyndt dække over hans vrede, frustration og spirende angst.

Atle er ved at slides i stykker over at sidde med hænderne i skødet, og miste våbenbrødre til skyggerne. Der skal ske noget. Det skal være slut med stilstand, og med at vente. Stilstand er lig døden, den forkerte død. Han søger efter en vej ud, som en ræv med et

betændt ben i fælden.

Især om nætterne rider det ham som en mare. Hvad hvis han dør. Hvad hvis hun ikke kommer. Hvad hvis lysningen ikke er det rigtige sted.

Atle om de andre

Hirden

Siden bygdens hird om til, har den også mistet mange mænd til fjenden. Atle ved, at moralen er i bund. Folkene er sultne, kolde, udmattede af at holde vagt gennem nætterne til ingen verdens nytte, for så at vågne brat op ved lyden af skrig i mørket.

Stod det til Atle, skulle den hird vende tilbage. De gør ingen nytte. Men Bodulf, deres leder, er lige så stædig som Ormr. Han bliver. Og det gør hans folk også.

Ormr har behandlet bygdens hird som skidt. Brugt vold og hårde ord. Hersket ved skræk. Atle ved, at det er for at få dem til at flygte tilbage til bygden. Men det er ikke den rette taktik. Deres leder er for god.

Ormr

Atles egentlige far og forbillede. En stor mand. En mand, der er mærket af Kræfterne. En mand, der går en stor skæbne i møde. Atle er stolt af at være en del af hans følge.

Ingen ved, hvor Ormr kommer fra. Ingen kan pege på det øjeblik, hvor Ormr trådte ind i verden. Det fortælles at han som ung mand

hvileløst vandrer fra tjeneste til tjeneste, og at hans ry kun vokser for hver gang. At han samler sig en hird af mænd lige så frygtindgydende som han selv, og at han kun vil tjene der, hvor den største udfordring og ære findes. Der fortælles om hans sværd, der er forbandet, og som han selv brækker fra en død konges hænder efter at have brudt med ham gennem natten til morgengryet.

Atle har været bersærker længe nok til at vide, hvad Ormr's omdømme bygger på. Han ved, hvad Ormr gør, hvis han mener at det er sådan tingene skal være. Men hans drab, voldtægter, plyndringer, afbrændinger og niddingsdåde må have faldet ud til hans fordel. Blevet til gode historie. Skabt hans navn. Og det er tegnet på Kræfternes bevågenhed. Og grunden til at Atle troligt har fulgt Ormr gennem ild og vand, uanset hvad skulle gøre.

Men tvivlen spirer dybt i Atles sind. Er Ormr blind for hvad der foregår? Hvor mange der har mødt en ussel død? Hvad nu hvis lysningen ikke bringer en stor skæbne? Hvad hvis det er en fejltagelse, at de er her? Det føles forkert. Er Orms overbevisning stædighed? I så fald har den kostet mange gode mænd livet. Og vil koste Atle både hans liv og plads i Den Gamles Haller.

Bjarke

Ormr's højre hånd. Den erfarne bersærker.

Bjarke var Ormr's mand længe før Atle blev knækket i slaget. Men Atle har hørt sit om hans optagelse i hirden. Han var en tyv, en morder, en ransmand da han blev besejret af Ormr i holmgang. Bjarke havde længe huseret på Voelfar hede ved tinget, hvor han

terroriserede de lokale bønder som professionel holmgangsmand. Ormr tog på sig at sætte en stoppe for hans hærgen.

Men da Bjarke lå blødende på jorden med brudt skjold og knækket klinge, ville Ormr alligevel ikke have hans liv. Påstod, at Bjarke var knyttet til hans skæbne og måtte leve, og sådan blev det. Atle har også hørt historier om Bjarkes forfærdentlige prøvetid. Orm gjorde Bjarke til sin højre hånd uden så meget som at skele til ældre og mere erfarne folk. Det gik ud over Bjarke, men han holdt stand, til de måtte give ham hans skind.

Atle har respekt for Bjarkes sejlivethed og erfaring. Men Bjarke er ved at brænde ud. Blive træet. Og en sådan mand er farlig, både for sig selv og andre. Han leder efter sin afslutning, eller måske giver han bare op.

Bodulf

Lederen af hirdens bygd, Ottars bror.

Atle har mange gange set Ormr i overført betydning vride manddommen af en lokal leder, hvis han syntes at blive besværlig eller være i vejen. Atle ved, Ormr havde fat i Bodulf den første aften, før kampen mod Grettir.

Så det er al ære værd at Bodulf stadig står fast mod Ormr. Eller måske er det blind dumhed. I alle fald er Bodulf en ærekær mand, og en mand med ambition.

Men også en dum mand. En mand, der gør det besværligt for sig selv ved at vise åbentlyst fjendskab. Det er nemt at se, hvor stærkt hans had til Ormr er. Atle regner ham ikke for en ligemand eller en trussel.

Men han er en god leder for hirden. En stærk leder. Det er hans skyld, at bygdens hird stadig er der, og det skal man ikke kimse af.

Atle har føjet venskabsbånd med hans bror, Ottar. Bodulf er åbentlyst fjendtlig overfor tanken. Han ved, at Atle har tilbudt Ottar at rejse med hirden, måske få Ormr til at tage ham igennem prøven. Atle aner, at Bodulf måske kommer til at blive et problem, man ikke bare kan skaffe sig af med.

Ottar

Bodulfs yngre broder, næstkommanderende i bygdens hird. Sårmand og kok.

Bodulf er ham, man altid kan stole på. Den, der høvisk holder sig tilbage og lader andre komme til. Den, der straks mægler i ufred, og ikke selv søger striden.

Spørger man Atle, er Ottar er en svag mand. En godmodig okse, der trasker efter sin brors fløjte. Men sådan behøves det ikke være. Atle har set, hvad der ligger underneden. Han kan blive en god kriger, langt bedre end han er nu. Atle tror ikke, at nogen har set hvad Ottar kan udrette endnu. Men Bodulf vil ikke lade Ottar ud af sin skygge, og Ottar vil ikke rive sig fri.

Venskabet mellem Ottar og Atle er en sær tanke. Atle forstår det heller ikke selv. Men Ottar lytter og Atle snakker om at rejse mod øst eller vest over havet, eller måske mod syd på hesteryg. Ottar vil gerne høre Atles pralerier, sluger det råt. Stiller sig aldrig tvivlende an eller ødelægger historien.

Anslag

Atle drømmer. Det er timen mellem nat og daggry, hvor regnen er værst og kroppen koldest. Vandet lapper mod hans kind, siver ind i hans næsebor. Fylder langsomt hans mund og hans lunger til det render ud igen. Trækker blidt i hans hår, der spredtes omkring ham som fint tang eller søgræs. Hans hoved vugger langsomt med strømmen.

Han ligger i kanten af elven nord for lysningen, med hovedet under vand. Kan ikke røre sig. Atles krop fyldes af frygt. Rædslen skyller gennem hans årer. Han må hoste, vil gerne trække vejret. Skal rejse sig op, inden det er for sent. Han er ved at drukne. Han er døende. Kan ikke forstå, hvordan det skulle ske. Hvordan han er endt her.

Så griber en stærk hånd om hans nakke, og et øjeblik skyller lettelsen gennem hans krop. Hjælpen er kommet. Men hånden trykker ham ned mod bunden, får hans tænder til skure mod gruset dernede. Vandet synger i hans ører, strømmer ind og ud af hans gabende mund. Trykker mod hans sprukne øjne.

Han ved ikke, hvor længe han ligger der, før hun kommer. Hendes fødder er knortede og brune, som hos en træ. Han kan se hendes mund, hendes blege øjne, hendes fine bryn. Hun knæler ved siden af ham, rækker blidt ned, løfter hans hoved fri af vandet. Hendes hår er lyse strømme der slår frem og tilbage i overfladen af strømmen. Han kan ikke røre sig, kan ikke ytre et ord. Men det er ikke længere vigtigt. Hun er kommet efter ham.

"Her ligger en træ. En druknet træ. Et umælende dyr." Hendes stemme skærer i hans ører. Han må sige noget. Fortælle hvem

han er. Sige sit navn. Men det er for sent. Han har glemt det. Hans hoved glider tilbage i strømmen, slår leddeløst mod bunden, da hun brat rejser sig op. Hendes øjne stirrer ned på ham. Ser ham ikke længere. Hans syn brister og glemslen skyller gennem hans krop.

Atle vågner, ruller rundt, hoster længe og voldsomt ned i sine skind, så hans lunger brænder. Tårerne kommer uventet og skamfuldt. Han har set sin død. Han vil dø som de andre, en ensom og ussel død, en død i ly af mørket. Han vil dø som en træel, fordi han har siddet i et mudderhul i fire vintre, og ladet sig fange langsomt.

Da Atle løfter hovedet igen, ser han den blodige bylt på den anden side af bålet. Bålet, som er slukket. Det må aldrig være slukket. Atle vælter på benene, flår sit sværd ud af skindet han bruger som pude. Stirrer forvildet rundt. Opfatter først nu de vrede stemmer, der har været der hele tiden.

Mændene står et stykke væk, omkring Ormr og Bodulf. Begge har hånden på sværdfæstet. De er næppe mere end en armslængde fra hinanden. Ottar står lige bag sin bror med knyttede hænder. Hirden hænger i en tøvende halv kreds udenom. Det er skidt.

Ormr står som en støtte, men allerede på afstand kan Atle se galskaben, der bølger under hans hud. Hvis den bryder ud, er Bodulf død. Atle løber på tunge ben, som om drømmen har ædt viljen fra hans krop, stiller sig skrævende an bag Ormr.

Ottars blik borer sig ind i Atles. Hvis Bodulf dør, mister de en god mand. Og døden vil ikke standse der. Hans hird vil hævne ham, og dø i forsøget. Og Ottar med. Atle ved det godt. Han

må standse Ormr.

Bjarke dukker op i Atles synsfelt. Han er askegrå i ansigtet, og sveden perler på hans ansigt selvom morgenen er kold. "*Så hans død betyder intet for dig,*" spyttede Bodulf. Ormr tager ingen notits af Bodulfs nid. Men hans kæbemuskler dirrer mere og mere.

Atles udfordringer

- Atle har siddet i et mudderhul i fire vintre. Nu er døden tæt på. Er hans navn stort nok? Og hvis ikke, hvad gør han så? Og hvis skyld er det? Vil han overhovedet dø nu?
- Er Ormr's stædighed skyld i, at det er gået så galt som det er? Skal man holde det imod ham?
- Atle skylder Ormr alt. Men hvis Ormr er gal eller taget af trolddom, skal man så blive ved med at følge ham?
- Atle er ved at kvæles i ventetid og stilstand. Hvor længe vil han sidde ydmyget i mudderet og vente? Og hvad hvis drømmen varslede hans død?
- Ormr tjener kun sig selv - eller gør han? Og hvad, hvis det er rigtigt?
- Hvis Magterne forlanger et blot, der er for stort, hvad så?
- Det er ikke ret, som Ormr har behandlet bygdens hird. Skal man holde det imod ham?

- Atle så gerne, at Ottar blev optaget blandt bersærkerne. Hvad hvis Ormr ikke indvilliger? Hvad hvis Bodulf blander sig? Og hvad hvis bersærkernes hird er færdig, knækket? Kan nyt blod give den livet tilbage? Skal man så forsøge at komme væk?

altid holde sin ære højt.

Ormr

Bersærkernes leder. En høj, rank, mager mand med mere end fire årtier under bæltet. Ormr er ofte blevet beskyldt for at være østfra, for sit glatte, sorte hår og fine skæg. Han har lange hænder, senede arme, stærke negle. Hans øjne er mørke, næsen har været brækket mange gange. En prægtig lindorm slynger sig fra håndled til håndled hen over hans arme og ryg.

Orms klæder afspejler hans status, og selv i den mudrede lysning bærer han dem. Pels, mange kofter i tyndt uld og skrappe farver, tunge kæder, bæltespænder og mange påsyede brikker af guld. Hans bukser er østfra, store vide bundter af tyndt klæde samlet sammen under knæet. Alt er mudret, slidt, fugtigt.

Over ryggen bærer Ormr et ulveskind - tegnet på, hvad han er. Det er sært og spættet, men holder bedre stand mod fugten end hans tøj.

Væsen

- Barskhed. Det, der er nødvendigt, må gøres.
- Skæbnedreven. Ser Den Gamles hånd i alt. Søger den største ære. Søger den bedste plads i hans haller.
- Beregnende. Alt kan bruges. Alle kan bruges.
- Loyal. Overfor sine egne.
- Ærekær. Kan aldrig tabe ansigt. Må

Skæbnetråd

Ormr's skæbnetråd er spundet af storhed, hovmod og undergang.

Ormr husker intet, før han er fjorten. Han kommer til sig selv i en brandtomt. Det er bagende solskin. De forkullede spær stinker surt og tjæret af sod. Hans hænder er blodige. Han er nøgen. De døde, hvis der er nogen, er intetsteds at se.

Lidt derfra sidder en kvinde på en stor sten, hyllet i et spættet skind. Hun er ung, tynd, har støvede og knortede fødder som en træll. Håret strømmer tyndt og glat over hendes skuldre. Hun stirrer ned i jorden.

Ormr skræver derover, står længe foran hende uden at kere sig om sin nøgenhed. Da hun ser op, må han sætte sig; hans knæ giver efter. Hendes ansigt er en død kvindes, øjnene mælkeblinde, læberne væk. Duften af råddenskab og blodigt metal hænger tungt i luften.

"Du kan ikke huske dit navn. Du kommer intetsteds fra." Hendes stemme er tung, skurrende, men ikke ubehagelig. Han opdager, at det er rart at lytte. At sidde på knæ i solen. At lade sin ryg varme og blodet tørre. At lægge ansigtet i hendes skød. Lukke øjnene.

"Dit navn er Ormr, og du har intet hjem. Men din skæbne er stor. Som du sidder nu, lå du sidst, da jeg tog dig fra den høj, din mor efterlod dig på, og svøbte dig i skind. Jeg har valgt dig. Jeg har knæsat dig. Du er min." Hendes stemme synger ham i søvn, vugger ham, trækker ham ned i mørket.

Da Ormr vågner igen, står solen lavt på himlen. Han ligger på jorden med knæene trukket op. Det spættede skind er lagt over ham. Af kvinden er der intet spor. Han ser hende ikke i mange år, men hendes ord står ham klart. Han bliver våbenfør, og søger sin lykke hos fremmelige stormænd.

Da Ormr lægger i viking på fjerde år, tager han hyre med en skidt besætning. De prøver at tørre skylden for deres dårlige togt af på ham, den sære knægt. En morgen, før solen står op, går de for langt. Ormr's galskab er så hård, at hans tænder flækker. Han dræber fuldvoksne mænd med de bare hænder. Det er bersærkerens galskab, og fra den dag af kan Ormr sætte sin pris som han lyster.

Han har ikke hjemme nogen steder. Ved ikke hvor han kommer fra. Kender kun sin skæbne. Han vandrer fra tjeneste til tjeneste. Dræber, voldtager, brænder, plyndrer hvor han kan komme til det. Og det falder altid ud til hans fordel. Bliver til gode historier. Hans ry vokser. Hans navn tager form, løber i forvejen.

Ormr lærer smagen af ære og berømmelse at kende. Samler sig en hird. Kan ikke leve uden æren. Jager den, indtil der ikke er andet. Han brækker sit sværd fra en død konges hænder. Det er forbandet. Ormr er ligeglad. Han udfordrer gengangeren, og brydes med den til morgengry. Sværdet bliver hans trofæ. Endnu en ring til hans ære. Hans ære skal vokse, mens pladsen ved siden af Den Gamle selv ryddes og gøres klar. Han ved, hvem han er valgt af, hvem kvinden er.

Måske har Ormr har stirret sig blind på den plads.

Bersærkerne (Ormr's folk)

Hirden var folk, han havde samlet sammen over årene. Det var folk, der øgede hans ry. Hårde, barske mænd som han selv. Mænd, der fulgte ham i tykt og tyndt. Som ikke sagde nej, som ikke stillede spørgsmål. Mænd, han følte var en del af hans skæbnestråd.

Ormr's hird har turet fra kongsgård til øde kongsgård, fra slag til slag, fra flåde til flåde, og har sjældent været en velkommen gæst, når først faren var overstået eller opgaven løst.

Hans hird har tjent der, hvor æren og rigdommen kom nemmest og størst. Ofte har målet helliget midlet. Somme tider har det været inddrivelse af skatter, somme tider straffeekspeditioner. Somme tider hævnangreb på isolerede gårde. Somme tider at hente en vrangvillig datter hjem. Somme tider som de første i slaget, somme tider som bagholdsmænd. Og somme tider som dem, der havde mod og hjerte til lægge de hvileløse døde til hvile eller vride halsen om på en troldkvinde. Bersærkerne har prøvet lidt af hvert, og set mere end de fleste.

De er Den Gamles folk. Et helligt broderskab. Dødens mænd. Dem, der står uden for alle regler. Dem, der kan overskride alle grænser. Hvad meningmand synes, har ingen betydning. Ransmand eller morder, redningsmand eller helt - de handler som det er deres vilje og skæbne at gøre.

Fjenden

Det er mens de ligger i tidlig vinterlejr østpå, at rygtet om Brennu-Grettir når dem. En

genganger, der flår folk levende, og som ingen levende mand kan stå imod. Dagen efter er de på vej mod Svartils hal, mange dages ridt mod nord. Ormr's øjne gløder ved tanken om den kommende kamp. Han er ingen mand. Han er Ormr.

Der er noget galt hele vejen derop. En dårlig stemning. Ting går galt. Heste brækker benene på lige strækninger. Sværd brækker. De farer vild på nemme stier. Uheldet følger dem som en herreløs køter i skyggerne. De er ikke velkomne nogen steder. Mændene mugger. Men Ormr holder fast ved sin beslutning, og det bliver som han siger.

Svartils hal er knap en høvdings hal. En gammel, ludende bygning med afskallet maling og blege gudestøtter ved døren. Bispisningen bærer mere præg af fattigdom end storhed. Svartil er død, taget af fjenden, men hans enkedronning Rannveig fører sig frem, og Ormr lytter villigt. Aflægger ed på alles vegne, at standse fjenden.

De har prøvet det før. Venter i hallen til fjenden dukker op, som skygger i natten. Det er sært tunge mænd i brede kofter, med ansigter lyset ikke vil hvile på. Og Grettir selv, en stor, ludende, grim mand med brændte lemmer og tjavset hår. Hans tænder lyser blegt gennem forrevne kinder.

Mange dør den nat. Men Ormr finder Grettir, og brydes med ham, indtil uhyret må bøje sig og Ormr med et mægtigt brøl rykker hans hoved af. Bygdens folk er målløse.

Da festerne dør ud, vokser rastløsheden i Ormr's folk. Foråret er allerede kommet, vejene ligger åbne. Han kan se det, men vil ikke forlade Svartils hal. Der er noget i vinden.

Noget i hans knogler. En indre uro, der siger ham, at Den Gamle ikke har sat sin brik endnu.

Rannveig er ung, meget ung. Måske ikke mere end et par år forbi sine første blødninger. Ung, og enke. Og frimodig er hun. Og hun gør, hvad hun kan for at kræse om hans mænd. Og om Ormr. Tilbuddet om hendes seng ligger usagt mellem dem. Ormr siger intet. Han har set hendes slags før. Kender deres bid.

Så vender drabene og de natlige rædsler tilbage. Ødegårde angribes. Der er Den Gamles hånd.

Ormr aflægger endnu en ed, at han en gang for alle vil sætte en stopper for uvæsenet. Der er lavmælt knurren blandt hans folk - ét er at tage sig af en genganger. Et andet at give sig i kast med gammel trolddom, der har ligget i jorden længe. Men ingen vil sætte sig op mod Ormr's vilje.

De jager sporene mod nord, gennem tæt skov og i drivende regn. Men fjenden spiller kispus med dem. Flygter uden at ville give kamp, længere og længere mod nord. Det er sent efterår, da de når lysningen første gang. Fuglene er tavse. Eller væk. Senere finder de døde egern mellem træernes rødder. Ormr insisterer alligevel på, at de slår lejre for natten. Der er noget i vinden. Brikken rører brættet.

Og om natten kommer fjenden endelig. Der er desperate kampe i mørket, forvirring og en rædsel, få har kendt før. I morgenlyset er mange døde. Ormr's ansigt er sort af vrede. Han sværger hævn. Sværger at blive her, til fjenden er udryddet.

Og sådan fortsætter det i tre vintre. Mænd

dør. Ikke i åben kamp, men i pludselige overraskelsangreb, snigmord og ulykker. De ryger i huller og flækker benene. De fryser ihjel om natten, selvom bålet brænder så huden syder. De forsvinder i skoven. De findes døde med afrevne lemmer i daggryet. De hænger spiddede fra træer. De bliver kvalt. De bliver ramt af våben bagfra, og sårene kan ikke hele. Fjenden er skygger og rædsel.

Som tiden går, er der flere og flere skænderier. Dårlig stemning. Undertrykt vrede. Bersærkere er bygget til at blive udløst, ikke til at vente. De er første linje, ikke skabt til at vente i mudderet. Alle går alle på nerverne, og disciplinen strammes til det uudholdelige for at undgå interne drab. Men Ormr vil ikke give op. Han holder eden. Han spiller spillet.

Og så ankommer bygdens hird. "Forstærkninger", lyder Rannveigs bud. Det er en åben fornærmelse, en påmindelse om Ormr's løfte, og han kan ikke sende dem tilbage. Allerede timen efter, er der skåret dybe kløfter mellem bersærkere og hird i lejren.

Kort tid efter rider Bjarke, Atle og en tredjemand på Ormr's bud ned mod bygden, *"... for at overbringe dronning Rannveig Ormr's hilsen og hyldest"*. For at skræmme hende. Vise hende, hvad der er i vente for folk, der trodser Ormr's vilje. Det er ikke første gang, at Bjarkes særlige talenter tjener Ormr. Han er ganske tryk ved at Rannveig vil forstå budskabet.

Og Bodulf, hirdens leder, er bleg af raseri og har hverken rist eller ro, indtil Ormr's folk vender tilbage uden blod på klæderne, indtil budet fra bygden næste måne kan forsikre

ham om at intet er hændt, at hans dronningefrille er uskadt. Orm venter smilende på Bodulfs træk, men intet sker. Som han ventede sig.

Situationen

Det er den fjerde vinter i lysningen, og fjenden har stadig ikke vist sig i åben og ærlig kamp, hverken nat eller dag.

De tre foregående har kostet stort set hele Ormr's hird livet. Den er knækket. Kun Ormr, Bjarke og Atle er tilbage. Men Ormr er ikke den, der indrømmer en fejl. Han vil have sin kamp, koste hvad det vil. Og han vender ikke tilbage til bygden uden at have holdt sin ed.

Men Ormr holder tal med sine døde. Trøste frøs ihjel. Ingen ved hvorfor, men bålet var slukket. Lingorm blev fundet i slugten, med askegråt ansigt vendt mod jorden. Stiv som et bræt. Oddvar havde sårsyge. Han skreg i dagevis, indtil Ormr afsluttede det. Ófriðr døde i kramper en morgen. Snorre blev fundet med overskåren hals efter en træfning. Dræbt som en simpel træl. Sotí blev fundet i bækken, sønderrevet. Ulfarr røg i en rævegrav og brækkede begge ben. Han døde af sårsyge næste dag, uforklarligt hurtigt. Vígbjörn hang spiddet fra et træ efter et natligt angreb. Arnulf blev fundet skambidt og sønderflået, som af vilde dyr. Asmund lå stille i sine soveskind en morgen - ingen ved hvad der dræbte ham. Hans tunge var sortlilla mellem hans sprukne læber.

Ormr forstår ikke, hvad fjenden vil. Han har anråbt den. Brølet af den. Han har stået ved skovens kant og skreget som et vildt dyr, sulten efter kampen. Men den kommer ikke. Den tager hans mænd, og tager deres skæbne

fra dem. Ormr prøver at regne den ud. Hvad er det, Den Gamle vil? Hvad spiller han efter? Hvad er det næste træk?

Og for hver dag han og hans folk kryber sammen i lysninge, svinder Ormr's ære. Hirden fra bygdens tilstedeværelse er et synligt tegn derpå. Hvad bilder de sig ind? Tror hun ikke, den lille tæve at han kan fuldføre hvad han lovede? Tror hun, at hun kan spille spil med ham? Han, som har rejst længere end hun har levet? Hvad bliver det næste? Kommer hun selv derop for at jage med ham?

Ormr om de andre

Hirden

De er værktøjer. Ligegyldige brikker. Mindre mænd. En åben fornærmelse sendt af en ung tæve, der forestiller sig at være hans lige. Noget, han ikke kan gøre noget ved. Endnu.

Til gengæld har Ormr behandlet bygdens hird som skidt. Han har sat sin vilje igennem ved brutalitet, vold og hårde ord. Han har hersket ved skræk. Han gør hvad han kan, for at gøre deres tilstedeværelse uudholdelig. Han har villet sætte dem en angst i livet, for han ønsker, at de skal give op og vende hjem.

Men de bliver, og Ormr ved at det er Bodulfs ord og vilje, der holder dem fast. Ellers var de rendt for længe siden med halen mellem benene.

Bjarke

Bjarke var en tyv, en morder, en ransmand, en skidt fyr da han rendte på Ormr. Han huserede på Voelfar hede ved tinget, hvor han

terroriserede de lokale bønder som professionel holmgangsmand. Ormr tog på sig at standse Bjarke en gang for alle. Men da Bjarke lå blødende på jorden med brudt skjold og knækket klinge, standsede Ormr. I et glimt så han sig selv ligge i Bjarkes sted. Døende. Og Bjarke stod ved hans side, med bøjet hoved. Ormr anede Den Gamles Hånd i sagen, og tog Bjarke med sig i stedet for at fuldføre sin opgave.

Bjarke gik længe uden noget formelt optagelsesrite, og alligevel behandlede Ormr ham som sin højre hånd, sin rådgiver. Det skabte splid og nid, som Bjarke måtte klare på egen hånd, for Ormr ville se, hvad han var gjort af. Og Bjarke holdt sin plads, så en aften, mens de lå i lejr ud for en kyst og ventede på at angribe ved daggry, samlede Ormr sin hird og gav Bjarke hans skind.

Bjarke er bundet til Ormr's skæbne. Han skal være der, når Ormr dør. Hvorfor, eller hvad han har at gøre der, ved Ormr endnu ikke. Det er svært at lure Den Gamle.

For et par dage siden havde Ormr og Bjarke et voldsomt skænderi. Bjarke vil, at Ormr giver op og vender lysningen og hele den rådne opgave ryggen. Ormr anklagede ham for at være svag, bange, en dreng i en mands krop. Siden har tavsheden ligget tungt mellem dem. Det smerter Ormr, at hans højre hånd stoler så lidt på hans handlinger.

Atle

Ormr og Atle mødes første gang på en slagmark, på hver sin side. Den tørre, varme duft af jord og græs hænger tungt over marken, mens mænd støder sammen i middagsheden. Atle er døden selv. Han råber,

ler, pløjer igennem mænd. Og pludselig står de ansigt til ansigt.

Ormr har set Atles slags hundrede gange før. Ung, selvsikker, kæphøj. Han knækker Atle uden at blinke. Træder hen over hans krop uden at se ned, som var Atle en død hund. Lader ham ligge tilbage med blod i munden. Måske med knust ryg. Ormr kerer sig ikke om det. Han skelner ikke længere slagene fra hinanden.

Men Atle er stærkere end som så, og da de mødes igen, er lykken vendt. Ormr ligger med banesår på møddingen bag en kongsgårds stald. Dø vil han ikke gerne, og imponeret er han også over knægtens frækhed, da Atle forlanger at blive prøvet til Ormr's hird som pris for sin hjælp.

Atle er så ung. Han er et brushoved. Den søn, Ormr aldrig får. Ormr kan spejle sig i hans ungdom og skæbne. Men ved også, at Atle en dag vil række forbi ham. Være stærkere. Være en yngre Ormr. Ormr er ikke sikker på, at han vil give pladsen fra sig. Eller lade ham gå.

Bodulf

Leder af bygdens hird. Ottars ældre broder.

Egnshelten. Bonderøven. Ormr har set mange mænd som Bodulf. Forsmåede, sultne mænd med ambitioner og grådige øjne, der holder til i egnens kongsgård for at skrabe smuler af ære og indflydelse til sig.

Han er bange for at miste sin surt tjente plads i dronningens seng. Men han har intet at frygte. Når Ormr drager videre med tungt guld om halsen, sidder Bodulf stadig tilbage med en halv balle i dronningens seng. Han vil aldrig

komme videre. Ormr har ryddet op efter mange mænd som Bodulf.

Det lod Ormr Bodulf vide, den første nat i Svartils hal. Han spillede fuld, vaklede elegant ud af rækkevidde da Bodulf slog ud i blindt raseri med sin kniv mod hans ryg. Det er sådan Ormr håndterer egns helte. Så har man hinanden på det rene. Og så kan man også se, hvordan de reagerer. Det er Ormr's holdning, at Bodulf er en tandløs lænkehund. Han gør, men bider ikke.

Men fjendskabet mellem Ormr og Bodulf er også vokset gennem vintrene. Bodulf er besværlig og en torn i siden. Han kender ikke sin plads. Han spiller op. Ormr knækkede gerne nakken på Bodulfs ære uden et øjebliks betænkning, men hensynet til Ottar kan vægte hans hånd.

Ottar

Bodulfs behagesyge bror. Ormr har set hans slags før. Lader altid bedre mænd tage valgene. Sætter sig selv bagest. Han er en svag mand, der lever sit liv under sin brors støvle. Han nikker og mumler, og følger sin brors ord, selv når hans ansigt lyser af modvilje. Han vil altid stå bagest, æde smuler af Bodulfs hånd, og være tilfreds. Kalde det et godt liv.

Men der er noget i ham. Noget under stanken af bygd og mælketænder. Han kunne godt blive til noget, hvis man tog ham på den rigtige måde.

Ormr ved, at Atle gerne så Ottar optaget blandt bersærkerne. Men så må man vel se, om han er gjort af det rette stof. Om han vil det nok. Og hvor hans tro ligger.

Anslag

Ormr drømmer. Han sidder på en gravhøj. Bål flammer nær og fjern. Nattevinden er lun mod hans kinder. Det er sommer, men Ormr fryser alligevel. Mellem hans fødder ligger blanke, sorte sten. Han er nøgen udover ulveskindet, der er viklet om hans liv.

"Ormr..." Han vender sig langsomt. Ingen. "Ormr..." Han vender sig igen, til den anden side. Igen intet. "Ormr." Hun står foran ham, pludselig alt for tæt på. Lugter af dyreblood. Harskt fedt. Røg. Urter. Hår glider som stille strømme af vand ned over hendes skuldre. Han rækker armene op mod hende, som et barn mod sin mor. Smiler.

Hun knæler ned foran ham, lægger armene på hans hofter. Vender sit døde ansigt mod hans. *"Du skal gå til højen i mørke. Du skal kalde på dem."* Ormr vælter langsomt baglæns, lander tungt på ryggen. Kan ikke rejse sig. Kan ikke tale. Tungen er tyk og hævet i hans mund, som efter et slag.

Han følger hende med øjnene, da hun kravler op mellem hans ben og blotter blanke, tynde tænder. Hun kryber tungt sammen på hans bryst. Stjernerne over dem hænger som frosne splinter i mørket. *"Du skal bringe dine frænder. Frænder."* Det sidste R ruller på hendes tunge som sten i en indtørret bæk. *"Du skal blote en mand. Du skal væde jorden med hans blod. Så kommer de til dig."*

"Ormr. Afslut. Ikke mere venten" Ormr mærker kulden sive gennem hendes benede knæskaller. Smiler, da hun bøjer sig langsomt ned over ham, dækker hans ansigt i strømme af tyndt, fedtet sølv. Åbner villigt munden for hendes tunge, hendes dybe kys. *"Hans navn*

er Seithrlavig. Ormr. Byd ham mandeblood at drikke, og han kommer. Bække, floder af blod."

Ormr vågner, som en druknet mand kæmper sig ind på bredden. Han er drænet, tung, gennemblødt af sved trods den bidende morgenkulde. Seithrlavig. Navnet ruller uvant på hans tunge. Seithrlavig. Han besidder navnet, navnet på Brennu-Grettirs folk. Det navn, der kan få dem til at komme. Til den sidste kamp.

Ormr ruller tungt om på siden med lukkede øjne. Sværdet i sin skede trykker mod hans ribben. Seithrlavig. Endelig.

Så rammer stanken af frisk blod og indvolde hans næsebor. Ormr ruller rundt i én bevægelse, kommer tungt på benene. Et stykke derfra ligger en bylt i mudderet. Det er Hallfred, Bodulfs blodbror, og han er død. Flået, som af et vildt dyr. Mudderet ved Ormr's leje er sort af blod, men der er ikke et stænk på hans tøj eller skind. Ormr forstår intet.

Det næste sker hurtigt. Bodulf står pludseligt foran ham. Slår ud. Ormr undviger instinktivt, griber Bodulfs arm hårdt. Den anden rykker sig fri. En strøm af ord står ud af hans forvredne mund. *"Er det fordi du vil af med hilden? Er det? Lod du fjenden vandre ind i lejren? Gjorde du?"*

Ormr bliver stående. Roen breder sig inde fra hans midte, sender små dirrende skælv gennem hans underarme. En åre dunker i hans tinding, hurtigere og hurtigere. I hans sind synker vandet i en brønd. Når vandet når bunden, og brønden tørrer ud, kommer hans galskab. Så kan intet hjælpe Bodulf.

Bodulf fortsætter sin talestrøm. Ormr venter. Ottars forsovede ansigt dukker frem bag Bodulfs skulder. Han kan mærke sine egne folk bag sig. Det er godt. Landsbyens hird står i en halv kreds bag Bodulf. Han kan føle dem, føle deres angst, føle deres usikkerhed. Lugte den. Smage den.

"Så hans død betyder intet for dig," spytter Bodulf. Ormr rører ikke en muskel. Vandet synker. Blodet pumper i hans krop. Den første strime af sort flimrer i hans synsfelt. Ormr leger med tanken om at slippe den løs. Vise Bodulf, hvad Ormr har i sig. Hvad der kan vækkes af hans skrigeri.

sidder tilbage i bygden med hånlige øjne på ham?

- Hvad er Den Gamles næste træk? Hvad vil han? Hvad er det for et spil, han spiller? Er Ormr ved at tabe? Ormr må lure hans hånd i begivenhederne.
- For nogle dage siden havde Ormr et voldsomt skænderi med Bjarke De har ikke talt til hinanden siden. Ormr er stadig såret og vred. Hvem knækker først?

Ormr's udfordringer

- Hvis nogen skal blotes for at hidkalde Seithrlavig, hvem skal det så være? Nogen med ære? Nogen, der fortjener at dø? Nogen, der er nemme at tage? Den bedste? Den ringeste? Hans følgeånd har udstukket vejen. Men er Ormr parat til at følge den?
- Skal Ottar optages i hirden? Er han det værd? Hvad skal hans prøve være? Kan man stole på ham? Er der en hird tilbage at optage ham i, eller har fjenden knækket nakken på Ormr's hird?
- Hvis Bodulf provokerer Ormr igen, hvad så? Skal Ormr stoppe ham? Knække ham?
- Hvad med bygdens hird? Skal man forsøge at drive dem væk én gang for alle? Og hvad med Rannveig, der

Bjarke

Ormr's højre hånd og fortrolige. En skaldet, tung mand med mere end fire årtier under bæltet. Den dårlige kost har tæret på hans vægt. Vejrbidt hud, stikkende øjne, fremskudt kæbe, barked næver, ragede kinder. Når han lytter, er det med armene over kors og med furet pande.

Bjarkes klæder bærer præg af rigdom og ligegyldighed. Røde, grønne, blå farver, fine uldstoffer, pelskanter. Men de er mudrede, slidte, hullede, og hans støvlelæder er flækket og bullent. Draperet over skuldrene bærer han et ulveskind - tegnet på hvad han er.

Bjarkes skind er gammelt, tottet, sort af ælde og mug. Han går ingen steder foruden.

Væsen

- Tyndslidt. Bjarke har gjort meget og set meget. Han er træet.
- Tvivle. Tager ikke meget for gode varer. Ville gerne være tro. Ville gerne høre til. Ville gerne stole på folk. Men sådan falder livet sjældent ud for ham.
- Hårdt hjerte. Brutal. Hans hjerte er klemmt. Det kommer altid i sidste række.
- Sejlivet. Tålmodig, udholdende. Giver ikke op
- Jævn. Rigdom og det gode liv trækker mere end ære og gloriøse død.

- Det stille vand. Holder kortene tæt til kroppen. Tænker sit, og siger noget andet.
- Skarpe øjne. Han ser mange ting ved både mennesker og hændelser, som andre nemt overser.

Skæbnetråd

Bjarkes tråd er spundet af held, tvivl og jævnhed.

Bjarke var en tyv, en morder, en ransmand da han rendte på Ormr. Han forstod tidligt styrken i at kunne gå bersærk. Hvilken magt man kan have over folk, hvis man bruger volden klogt. Hvis man er så forfærdentlig, at alt andet er bedre end at slås med en. Han huserede længe på Voelfar hede ved tinget, hvor han terroriserede de lokale bønder som professionel holmgangsmand.

Ormr tog på sig at sætte en stopper Bjarkes hærgen. Men da Bjarke lå blødende på jorden med brudt skjold og knækket klinge, ville Ormr alligevel ikke have hans liv. Han tog i stedet Bjarke til sig, ind i sin hird. Der gik lang tid, før Bjarke vidste hvorfor.

"Bjarke er knyttet til min skæbne. Sådan bliver det. Han er med os." Ormr havde et syn den dag, forklarede han. Han og Bjarke er forbundet. De deler skæbne. Hvor Orm skal falde, skal Bjarke være tilstede. Bjarke vidste længe ikke, hvad han skulle stille op med dét. Så han fulgte med.

Bjarke rejste længe med bersærkerne uden at have taget ederne. Det var en sær situation. I Ormr's hird er alle lige - og så alligevel ikke.

Ormr behandlede ham uden videre som noget særligt fra starten. Som sin højre hånd, sin rådgiver. Det skabte splid og nid, som Bjarke måtte tage sig af. Ormr hjalp ham aldrig i de slagsmål, der opstod. Bjarke lærte at klare sig. Han er hård i filten.

I længden var Bjarke mere sejlivet og tålmodig end alle andre. Han holdt sin plads. Og en aften, mens de lå i lejr ud for en kyst og ventede på at angribe ved daggry, samlede Ormr sin hird og stak Bjarke et skind. Det er længe siden. Bjarke kan ikke engang huske, om de tabte eller vandt den dag.

Hirden var et godt sted. Han fik respekt. Guld om halsen og på armene. Mad i maven. Fik fred til at være noget andet. Fik respekt, oven i ærefrygten. Men nu er det slut. Den vil dø med Ormr, og Ormr vil ikke vende om. Bjarke ved ikke, hvad han skulle gøre derude blandt almindelige folk. Han passer ikke. Ville ikke kunne finde fred nogen steder. Ville ikke blive ladet i fred. Han bærer volden i sig.

Fjenden

Det er mens de ligger i tidlig vinterlejr østpå, at rygtet om Brennu-Grettir når dem. En genganger, der flår folk levende, og som ingen levende mand kan stå imod. Dagen efter er de på vej mod Svartils hal, mange dages ridt mod nord. Ormr's øjne gløder ved tanken om den kommende kamp.

Ikke alle er lige begejstrede. Nordpå er der ingen penge. Ingen rige småkonger i hvis haller man kan lade sig varte op, og æde sig fed vinteren over. Flere i hirden har svært ved at se fornuften i Ormr's plan, men man holder mund og følger trop.

Der er noget galt hele vejen derop. En dårlig stemning. Ting går galt. Heste brækker benene på lige strækninger. Sværd brækker. De farer vild på nemme stier. Uheldet følger dem som en herreløs køter i skyggerne. De er ikke velkomne nogen steder.

Svartils hal er knap en høvdings hal. En gammel, ludende bygning med afskallet maling og blege gudestøtter ved døren. Bispisingen bærer mere præg af fattigdom end storhed. Svartil er død, taget af fjenden, men hans enkedronning Rannveig fører sig frem, og Ormr lytter villigt. Aflægger ed på alles vegne, at standse fjenden.

De har prøvet det før. Venter i hallen til fjenden dukker op, som skygger i natten. Det er sært tunge mænd i brede kofter, med ansigter lyset ikke vil hvile på. Og Grettir selv, en stor, ludende, grim mand med brændte lemmer og tjavset hår. Hans tænder lyser blegt gennem forrevne kinder.

Mange dør den nat. Men Ormr finder Grettir, og brydes med ham, indtil uhyret må bøje sig og Ormr med et mægtigt brøl rykker hans hoved af. Bygdens folk er målløse. Senere, ved sejrsfesten, nævner nogen drukkent, at Ormr må være mere end en mand. Bersærkerne lader den passere.

Da festerne rinder ud, er foråret mildt og vejene åbne. Men Ormr bliver i Svartils hal. Holder sig til hans unge enke Rannveig. De ler og hvisker, snakker lavt nætterne igennem. Ingen ved om hvad. Bygdens venlige blikke falmer, og Ormr's folk bliver rastløse. Man ser gerne en bersærkers ryg, når hans opgave er løst. Og en mindre frimodig dronning.

Så vender drabene og de natlige rædsler

tilbage. Ødegårde angribes. Måske er det dét, Ormr har ventet på, for månen efter er de på jagt efter fjenden gennem tæt skov og i drivende regn. Ormr har aflagt endnu en ed, at han en gang for alle vil sætte en stopper for uvæsenet. Der er lavmælt knurren blandt hans folk - ét er at tage sig af en genganger. Et andet at give sig i kast med gammel trolddom, der har ligget i jorden længe. Men man følger ham uden tøven.

Men fjenden spiller kispus med dem. Flygter uden at ville give kamp, længere og længere mod nord. Det er tidligt efterår, da de når lysningen for første gang. Bjarke husker duften af graner. At græsset var langt og sølvskinnende, som kvindehår henover tuerne. De slår lejr for natten. Fuglene var tavse. Eller væk. Senere finder de døde egern mellem træernes rødder. Alle er utrygge.

Og om natten kom merfjenden endelig. Der er desperate kampe i mørket, forvirring og en rædsel få havde kendt før. I morgenlyset er mange døde. Ormr ansigt er sort af vrede. Han sværger hævn. Sværger at blive her, til fjenden er udryddet.

Bjarke vidste fra det øjeblik han så de døde, at de havde taget fejl. Der var ikke noget her. Ingen ære, ingen hæder, ingen guldringe og skind. Ingen, der kunne bringe deres navn tilbage sydpå gennem skovene. De ville komme til at dø her. Men Bjarke holdt sine tanker for sig selv.

Og sådan fortsætter det i tre vintre. Mænd dør. Ikke i åben kamp, men i pludselige overraskelsangreb, snigmord og ulykker. De ryger i huller og flækker benene. De fryser ihjel om natten, selvom bålet brænder så huden syder. De forsvinder i skoven. De findes

døde med afrevne lemmer i daggryet. De hænger spiddede fra træer. De bliver kvalt. De bliver ramt af våben bagfra, og sårene kan ikke hele. Fjenden er skygger og rædsel.

Som tiden går, er der flere og flere skænderier. Dårlig stemning. Undertrykt vrede. Bersærkere er bygget til at blive udløst, ikke til at vente. De er første linje, ikke skabt til at vente i en gennemblødt, kold lejr dag efter dag. Alle går alle på nerverne, og disciplinen strammes til det uudholdelige for at undgå interne drab. Men Ormr vil ikke give op.

Og så ankommer bygdens hird. *"Forstærkninger"*, lyder Rannveigs bud. Det er en åben fornærmelse, en påmindelse om Ormr's løfte, og han kan ikke sende dem tilbage. Allerede timen efter, er der skåret dybe kløfter mellem bersærkere og hird i lejren.

Kort tid efter rider Bjarke, Atle og en tredjemand på Ormr's bud ned mod bygden, *"... for at overbringe dronning Rannveig Ormr's hilsen og hyldest"*. Bjarke kender Ormr's smil, ved hvad han vil have. Hvad der skal gøres. Han sørger for at de virker truende, uden at give nogen anledning til åben strid. Rider rundt foran hallen. Skal have dronningen i tale, uden egentlig at ville noget. Sørger for at våbnene er ved hånden, og at det ses. Da de rider ud af bygden igen, følges de af vrede blikke og kolde ansigter. Bjarke er ganske tryk ved, at Rannveig har forstået budskabet.

Situationen

Det er den fjerde vinter. Det meste af hirden er død, væk. Dræbt af Ormr's stædighed og

blindhed. De er tre tilbage, og Bjarke tror ikke længere på, at de kommer levende væk. Døden vil finde dem, en ydmygende, kold, sotbefængt død. Og Bjarke er træt, træt af at vente i mudderet, træt af at gemme på frygten, træt af at holde sig på benene. Det nytter ikke.

Det er en grav, en åben grav de sidder i. Det er trolddom, de kæmper imod. Og Ormr er gal. Eller drevet af sin stædighed. Bjarke forstår, at Ormr ikke vil give op. Forstår, hvorfor han holder ved, hvorfor de er der. Men det er dét, der har kostet dem så mange mænd.

For et par dage siden røg han så i voldsomt mundhuggeri med Ormr. Det var ikke med Bjarke's gode vilje, men det ene ord tog det andet, og inden han fik set sig for, havde han sagt sin ærlige mening om det hele.

At det er en blindgyde. At der må være en anden vej ud af den forbandede ed. At Rannveig må have vidst, hvad de gik ind til, siden fjenden længe har gæstet egnen. At bygden har narrert dem. Ormr anklagede ham for at være svag, bange, en dreng i en mands krop.

Siden da har der været bitter tavshed mellem Bjarke og Ormr. Bjarke ved ikke, hvordan han skal krydse den kløft, der er kommet mellem dem. Om han overhovedet lyster at undskylde for sine ord. De er jo sande.

De andre

Hirden

Da den fjerde vinter kom, sendte dronning

Rannveig sin hird til lysningen, anført af Bodulf og Ottar. Forstærkninger og hjælp i den svare tid, som det blev sagt. Det forløb slet lige fra starten. Ormr gjorde det klart, at bygdens hird hverken var velkommen eller ønsket. Spurgte til, om Rannveig tvivlede så meget på hans evner, at hun måtte sende ham folk?

Bjarke finder, at Orms opførsel var skammelig, men forståelig. Bygdens hird er ikke dårlige folk og de holder godt ved, men de er ikke Orms mænd, ej heller vante til kamp. Mange døde i månerne efter deres ankomst, men Bodulf holdt ved. Men det nytter ikke. Bjarke kan se mændenes frygt. Lugte den. Før eller senere knækker deres mod. De er liden nytte i lysningen, hvis man spørger ham.

Ormr

Bersærkernes leder. En barsk mand. En god mand. En hård mand. En mand, der er drevet af noget, Bjarke ikke kan se eller helt forstå.

Ormr undlod at dræbe Bjarke på Voelfar Tinge. Tog ham med, gav ham føde og ly, våben og klæder. Bjarke anså ham for at være en dåre, eller det der var værre. Hvad skulle det gøre godt for? Hvad er det, han ville med Bjarke?

Men med årene voksede troskaben. Ormr er en god leder. En stor mand. Nogen, der er værd at følge. Og årene har været gode ved Bjarke i Orms tjeneste. Bjarke er vokset med opgaven, vokset til som Orms højre hånd. Som hans blodsbroder og ven. Han skylder Ormr meget.

Atle

Den yngste af bersærkerne. Rask knægt. En kamphane. Koldhøgen. Og en fremragende

mand at have ved sin side.

Bjarke nikker til Atles viljestyrke, hans vilje til at gennemføre det han sætter sig for. Da han søgte at måle sig mod Ormr i hine tider, måtte han blive liggende på slagmarkens blodige jord.

Men han overlevede, og fulgte Ormr til muligheden bød sig igen. Det siges, at han reddede Ormr's liv, at hans pris var at blive prøvet af Ormr's folk. Det var en hård dag, en grim dag, men Bjarke må medgive, at Atle har styrke ud over det sædvanlige, når det gælder noget han vil have.

Atle er også så ung, så fyldt med ære, og alt det han skal. Han snakker, og munden den går. Bjarkes øren trættes let. Men han kan vel huske, hvordan det var. Og så alligevel. Atle er mere lig Ormr's end Bjarke. Atle kommer til at vokse op og gøre sig fri. Følge Ormr's bane. Han kommer til at koste mange livet, også dem der følger ham. Hvis han overlever lysningen.

Bodulf

Leder af bygdens hird.

En veltalende bonderøv. En mand, der aldrig har været uden for sin egn. En mand, der kalder horisonten lav, fordi han sover i et jordhul. Han har sine fejl, men han er ikke en dårlig mand. Og ikke en svag mand, som Ormr ville have det. Han har rygrad. Han har vilje. Hvis han blev givet tid og plads, ville han gøre noget godt for sin bygd. Måske blive dens unge dronning en god mand.

Bjarke forstår den klemme Bodulf sidder i: Ormr har intet andet end hån tilovers for ham

og hans hird. Bodulfs hird vil væk, men Bodulf hverken kan eller vil ikke give lov. Han holder dem i lysningen, trods det at det vil koste flere liv. Bodulf sørger for ikke at tabe ansigt overfor bersærkernes leder. Det ville også være farligt at vise Ormr svaghed.

Ottar

Bodulfs højrehånd og broder.

Ottar er godmodig. Mægler mellem gemytterne. Lader altid bedre mænd tage valgene. Sætter sig selv bagest. Han er en hønsepik, en mand der lever under sin brors støvle. Han nikker og mumler, og følger sin brors ord, selv når hans ansigt lyser af modvilje. Han vil altid stå bagest, æde smuler af Bodulfs hånd, og være tilfreds. Kalde det et godt liv.

Men Bjarke har set noget velkendt i hans øjne. Morderisk raseri, der sover dernede. Bersærkerens raseri. Galskab, der kan vækkes. Galskab, der kunne sætte ham fri.

Anslag

Bjarke vågner, skal lade vandet. Det er timen mellem nat og daggry, hundetimen. Den koldeste time. Han fornemmer at noget er forkert, allerede inden han har fået rullet sig ud af soveskindene. Det er for koldt. Og den evindelige lyd af sydende træ mangler. Bålene er slukkede.

Bjarke rejser sig, stirrer forvildet omkring. Alle ligger døde på jorden, trukket ud af deres skind og slagtet som svøbebørn. Pludselig kommer det til ham med lammende vished, at

han alene har overlevet. At fjenden har forbigået ham, ladet ham alene tilbage. Vel vidende at frygten vil komme og gæste ham, drive modet fra hans krop, knække hans vilje.

Månen glider frem over træernes nøgne kroner, bader lysningen i hvidblegt lys. Gør blodet sort. Bjarke fornemmer, at nogen betragter ham fra skovens bryn. Vender sig, aner Ormr's velkendte, høje skikkelse. Han må have overlevet.

Men da Bjarke kommer nærmere, dør det lykkelige udbrud på hans løber. Han aner kulden, der stråler ud fra Ormr's krop. Bider mærke i fraværet af liv og menneskelighed i de glitrende øjne.

Ormr smiler. Åbner sin blodige mund, hvisker bløde ord til Bjarke. Han er tilfreds. Det er fuldført. Alle er døde. Bjarke rykker væk. *"Du er ikke Ormr. Du er dem. Fjenden,"* spytter han.

Ormr bevæger sig med umenneskelig hastighed, frem mod Bjarke, så forbi ham. Slynger en arm om hans hals bagfra, strammer til i et hårdt greb. Bjarke kan ikke få vejret. Han fægter hjælpeløst med armene. Prøver at ryste Ormr af, men Ormr's krop vejer pludselig som adskillige mænd. Det kan ikke lade sig gøre. Hvor Ormr's brystkasse rører Bjarkes ryg, krymper han sig.

"Se! Se godt på dem. Det er, hvad jeg vil gøre. Det er, hvad Ormr vil bringe jer. Se!" Ormr's stemme har intet med en stemme at gøre. Det er et dyr, der taler. Eller noget, der er hverken eller. Bjarke kæmper imod, men hans hoved drejes alligevel tilbage mod lysningen. Han er nødt til at se ligene, nødt til at se, hvem der ligger der. Atles åbne mund gaber mod ham.

Nogen har stukket hans øjne ud.

"Du kan standse det, Bjarke. Du, der aldrig rigtigt valgte hirden, før den valgte dig. Giv mig Ormr. Giv mig villigt Ormr, og jeg skal lade jer gå. " Grebet strammer om Bjarkes hals, kvæler hans protester. *"Din troskab klæder dig ikke, Bjarke. Du ved, han har uret. Du ved, han ikke længere kerer sig om noget. I følger en død mand. "*

Pludselig slippes grebet. Bjarke vælter forover, hiver efter vejret. Lander på hænder og knæ i mudderet. Kan mærke manden, som ikke er Ormr, synke ned på hug ved siden af sig. Mærker hans ånde på sit øre. *"Giv mig Ormr, Bjarke. Der er ingen ære i den død, han giver jer. Giv mig Ormr. "*

Bjarke vågner med et gisp, stirrer vildt op i den regngrå himmel. Hans hænder farer op til hans hals. Det er lyst, morgen. Han er levende. Der er råb. Råb omkring ham. Bjarke sætter sig brat op, stirrer rundt. En bylt ligger i mudderet nær det første bål. Det er slukket, som i drømmen.

Men folk står et stykke væk, omkring Ormr og Bodulf. Begge har hånden på sværdfæstet. De er næppe mere end en armslængde fra hinanden. Bag Ormr står Atle, og bag Bodulf Ottar. Bygdens hird står i en vægelsindet kreds omkring de stridende.

Bjarke vakler på benene. Det er som om hans krop har mistet al kraft. Han vil over og stå bag Ormr. Han må støtte sin leder. Han må være tro.

"Så hans død betyder intet for dig," spytter Bodulf, netop som Bjarke når derhen. Ormr står som en støtte. Bjarke kan lugte hans

sved. Kan se de fine nakkemusklér dirre. Hans galskab er på vej. Hvis den når frem, er Bodulf dødsens. Bjarke er i syv sind. Han bør bryde ind...

Bjarkes udfordringer

- Hvis Ormr har mistet sin forstand, hvad skal der så gøres?
- Bjarkes drøm er en mulig udvej. Skal han tage den? Hvorfor ikke?
- Ormr tror at Bjarke er forbundet til hans skæbne. Bjarke er enig - men frygter at det ikke er som Ormr tror.
- For nogle dage siden havde Bjarke et voldsomt skænderi med Ormr. De har ikke talt til hinanden siden. Det nager Bjarke dag og nat, men han kender Ormr's stædighed. Hvem knækker først?
- Bjarke ser mange ting, men holder dem for sig selv. Er han en kujon?
- Bjarke er træt af dage. Han er tyndslidt. Kan han genfinde viljen?
- Hvis Ormr's stædighed har kostet så mange liv, skal man så holde det mod ham? Var det ret?